

PM Bedömning av påverkan på naturreservat

Projekt Landsortsfarleden



@Sjöfartsverket

Foto: Sjöfartsverket där inget annat anges

Dokumentdatum: 2024-09-27

Version: 1

Upprättad av: Therese Stark, Sjöfartsverket

Innehåll

1	Administrativa uppgifter	4
2	Bakgrund och metod	4
3	Öja-Landsort.....	7
3.1	Beskrivning	7
3.2	Planerad verksamhet.....	7
3.3	Bedömning.....	7
4	Askö naturreservat	8
4.1	Beskrivning	8
4.2	Planerad verksamhet.....	9
4.3	Bedömning.....	10
5	Revskär	11
5.1	Beskrivning	11
5.2	Planerad verksamhet.....	11
5.3	Bedömning.....	11
6	Ören.....	12
6.1	Beskrivning	12
6.2	Planerad verksamhet.....	13
6.3	Bedömning.....	13
7	Reveludden	14
7.1	Beskrivning	14
7.2	Planerad verksamhet.....	14
7.3	Bedömning.....	14
8	Fifång.....	15
8.1	Beskrivning	15
8.2	Planerad verksamhet.....	16
8.3	Bedömning.....	16
9	Kalkberget	18
9.1	Beskrivning	18
9.2	Planerad verksamhet.....	18
9.3	Bedömning.....	18
10	Hörningsnäs.....	18
10.1	Beskrivning	18
10.2	Planerad verksamhet.....	18

10.3	Bedömning.....	18
11	Farstanäs	19
11.1	Beskrivning	19
11.2	Planerad verksamhet.....	20
11.3	Bedömning.....	20
12	Brandalsund.....	21
12.1	Beskrivning	21
12.2	Planerad verksamhet.....	22
12.3	Bedömning.....	23
13	Öbacken- Bränninge	25
13.1	Beskrivning	25
13.2	Planerad verksamhet.....	25
13.3	Bedömning.....	25
14	Sammanfattning	26
15	Litteraturförteckning	28

Bilaga i. Reservatsföreskrift Brandalsund

Bilaga ii. Reservatsföreskrift Askö

Bilaga iii. Reservatsföreskrift Fifång

1 Administrativa uppgifter

Projektnamn	Projekt Landsortsfarleden
Verksamhet	Miljö- och hållbarhetsenheten
Projekthemsida	https://www.sjofartsverket.se/sv/farledsprojekt/landsortsfarleden/
Verksamhetsutövare	Sjöfartsverket
Organisationsnummer	202100-0654
Adress	601 78 Norrköping
Telefon	0771-63 00 00
Sjöfartsverkets hemsida	www.sjofartsverket.se
Kontaktpersoner	Melica Cliffoord, projektledare Therese Stark, senior miljöspecialist
Län	Stockholms län och Södermanlands län
Kommuner som berörs av planerade arbeten	Södertälje kommun, Botkyrka kommun, Nynäshamns kommun och Trosa kommun
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen Stockholm (och Länsstyrelsen Södermanland)

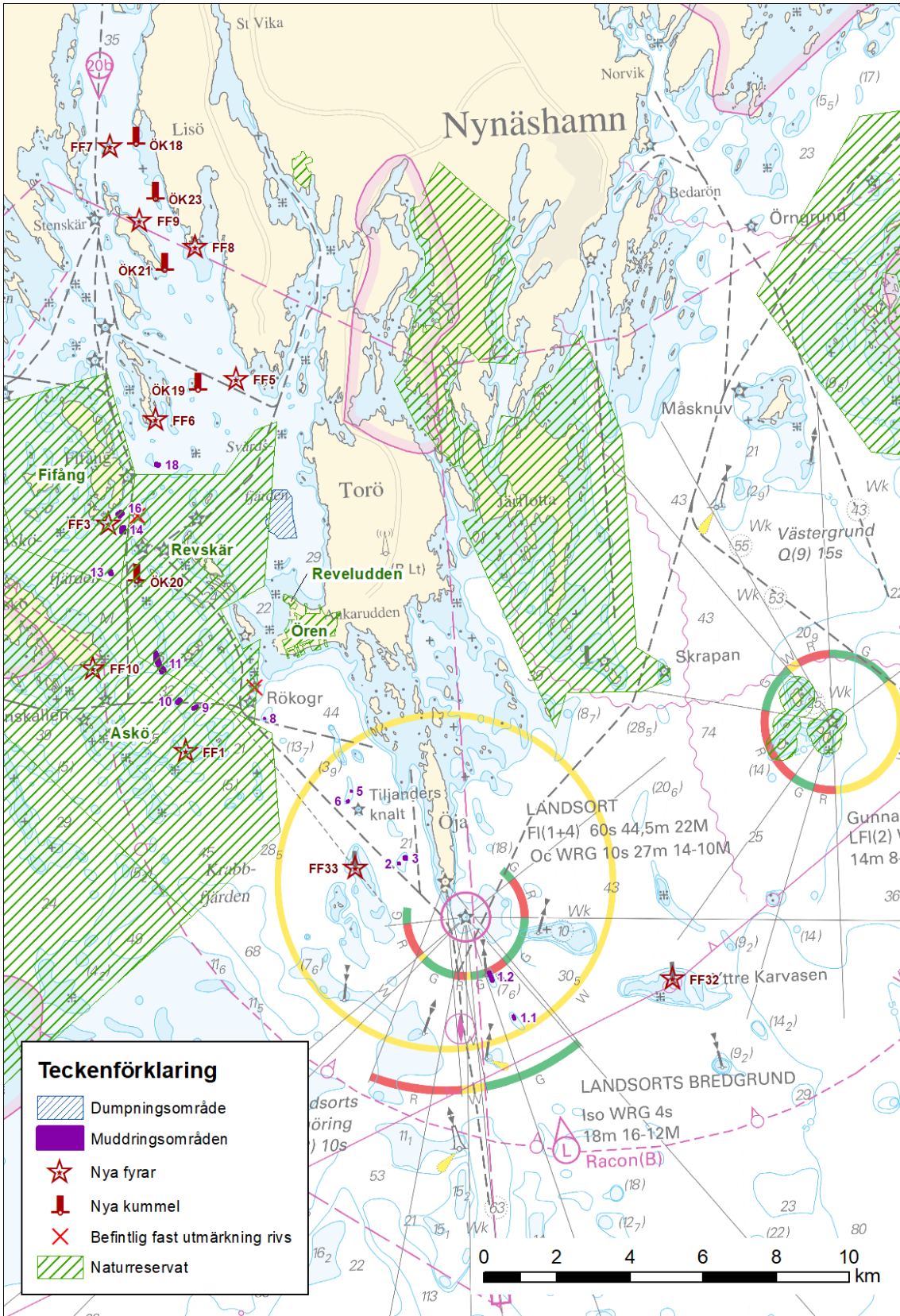
2 Bakgrund och metod

Det finns över 5000 naturreservat i Sverige. Syftet med reservaten är oftast att långsiktigt skydda värdefull natur och sällsynta arter för att bevara biologisk mångfald. Syftet kan även vara att säkra människors tillgång till attraktiva områden för rekreation, friluftsliv, fågelskådning och andra naturupplevelser. I denna PM redogörs för vilka naturreservat som ligger inom påverkansområdet för projekt Landsortsfarleden och vilken påverkan planerad verksamhet bedöms ha på reservaten. De naturreservat som beskrivs är följande (utifrån och in mot Södertälje). Naturreservaten redovisas i Figur 1 och Figur 2.

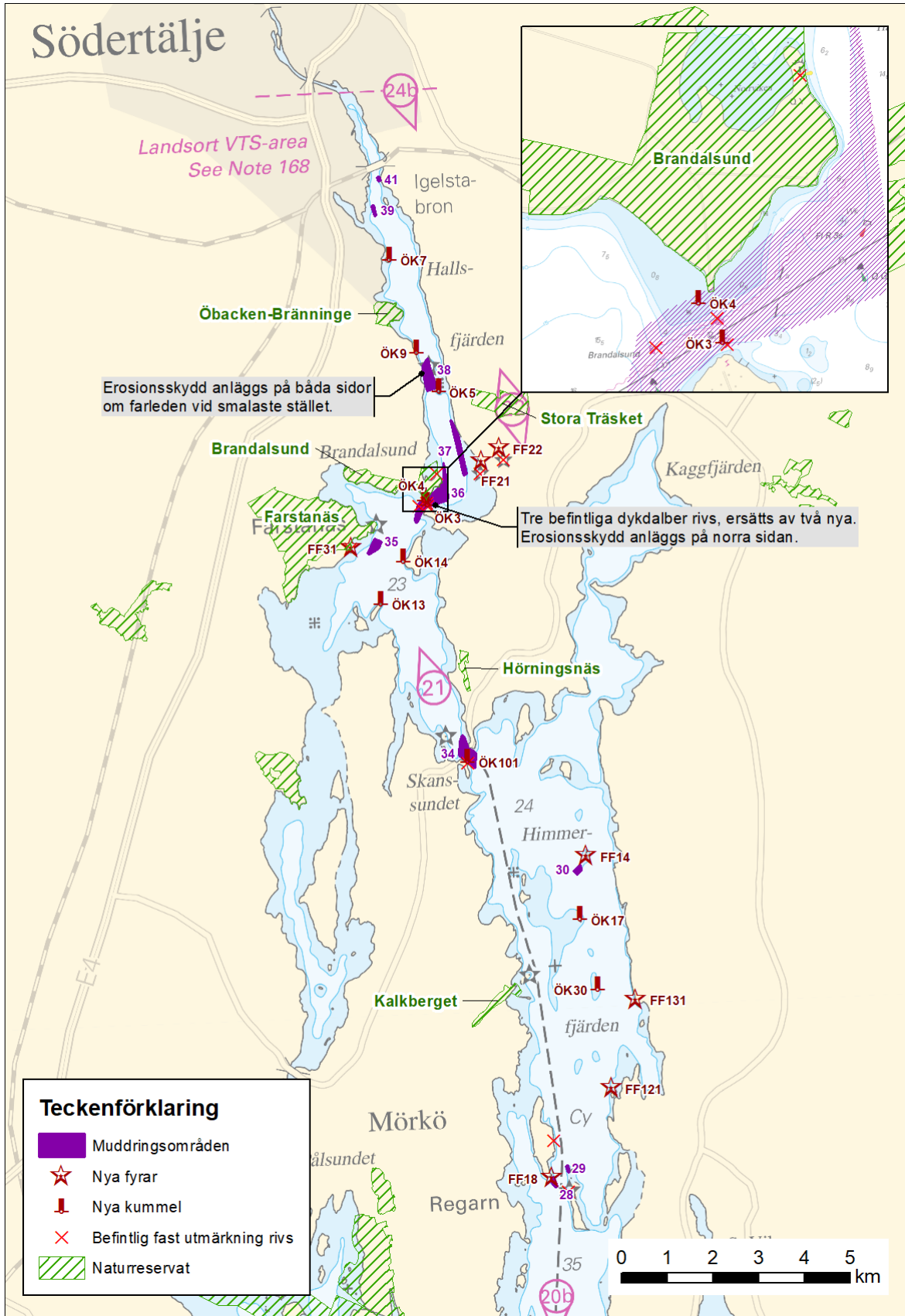
- Öja-Landsort
- Askö (2001318)
- Revskär (2002733)
- Ören (2001387)
- Reveludden (2000618)
- Fifång (2002734)
- Kalkberget (2005620)
- Hörningsnäs (2000014)
- Farstanäs (2060101)
- Brandalsund (2044379)
- Öbacken-Bränninge (2000634)

I följande kapitel beskrivs syftena med de olika naturreservaten samt de förbud som är beslutade i föreskrifterna. Det görs en beskrivning av den planerade verksamheten i och kring naturreservaten. Delar av texterna som beskriver reservaten är hämtade direkt från reservatsföreskrifterna. Slutligen görs en bedömning av påverkan på respektive reservat i anläggnings- respektive driftskede där det är aktuellt att belysa. Bedömningen utgår från de påverkansfaktorer som beskrivs i MKB och utgår från vad som skyddas i reservatet.

Figur 1. Naturreservat i den södra delen av Landsortsfarleden.



Figur 2. Naturreservat i den norra delen av Landsortsfarleden.



3 Öja-Landsort

3.1 Beskrivning

Öja-Landsorts naturreservat omfattar ön Öja med tillhörande fyr Landsort. Följande information är hämtad från Länsstyrelsens hemsida (Länsstyrelsen Stockholm) och reservatföreskrifter (Länsstyrelsen i Stockholms län, 1985). Ytterskärgårdsön Öja är till stor del bevuxen med lövskog av maritim typ. De vanligaste trädslagen är björk och al. Tallskog förekommer endast på ett litet område på öns inre del. På Öja finns även några botaniskt intressanta arter som vitoxel, åkerbär och idegran.

Ön kan vara en av länets viktigaste fågelsträcklokaler. Sjöfågelsträcket är kraftigt såväl vår som höst med ejder som dominerande art, men även med sädgås, prutgås och sångsvan som regelbundna gäster, ibland också praktejder och alförrädare. Under vårsträcket är dessutom andelen tättingar stort med många för vårt land sällsynta arter.

Bebyggelsen som äger betydande kulturhistoriska och miljömässiga värden är koncentrerad till Storhamn på öns södra del, där även lotsplatsen och fyren ligger. Fyren på Landsort är en av Sveriges äldsta fyrplatser och lagskyddad som byggnadsminnesmärke.

Det är i reservatet förbjudet att:

- Spränga, muddra mm.
- Anordna upplag
- Uppföra byggnad eller ny anläggning m.m.
- Dra fram nya ledningar
- Avverka
- Uppföra stängsel m.m.
- Dika eller förändra områdets dräneringsförhållanden
- Anlägga väg eller tältplats
- Bryta kvistar
- Störa djurlivet
- Medföra hund
- Tälta eller elda
- Förstöra eller skada naturföremål
- Plocka nattviol

3.2 Planerad verksamhet

Ingen verksamhet planeras i naturreservatet utöver fartygstrafik. Den planerade farledssträckningen innebär ingen förändring genom naturreservatet jämfört med befintlig farledssträckning eller mot nollalternativet.

Inom 6 km radie finns muddringsområdena 1.1, 1.2, 2, 3, 5 och 6 där borring och sprängning kommer att ske. Muddringsområde 3 ligger närmast och är beläget ca 500 m från reservatsgränsen. Totalt bedöms tiden för muddringsarbetena i dessa områden att uppgå till knappt två veckor.

3.3 Bedömning

Ingen dispensansökan från förbuden behövs.

I och med att farledssträckningen förbi naturreservatet är densamma för nuläge, nollalternativ och planerat alternativ bedöms påverkan på naturreservatet under driftskedet att vara oförändrat. I nollalternativet bedöms dock antalet fartygspassager att öka mest.

De påverkansfaktorer som bedöms för reservatet redovisas i Tabell 1 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 1. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningsskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	
Luftburet buller	x	

Anläggningsskedet

Under anläggningsskedet kommer påverkan främst uppstå i form av fysisk närvaro (påverkan ovan havsytan) och luftburet buller i samband med muddringsverksamhet vilket kan störa fågellivet inom naturreservatet. Påverkan av muddringsarbetet kommer vara kortsiktig och uppkommer i samband med att arbetena utförs. Då muddringsarbetet kommer att ske under perioden 15 augusti till 31 januari undviks vårsträcket för främst tättingar men även andra fågelarter. Så fort muddringsverksamheten är färdig bedöms fåglarna kunna återvända. Detta gör att påverkan från verksamheten på naturreservatet bedöms vara liten.

Ingen dispens bedöms krävas för den planerade verksamheten med avseende på reservatsföreskriften.

4 Askö naturreservat

4.1 Beskrivning

Naturreservatet Askö (2001318) ligger väster om naturreservaten Fifång och Revskär och öster om Persö naturreservat. Följande information är hämtad från beslut om ändring av föreskrifter (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2007) och skötselplan (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2007b). Förutom huvudön Askö ingår ett antal mindre öar samt mellanliggande havsområde. Delar av Askö naturreservat utgör även ett Natura 2000-område (se separat bilaga till MKB). Det samlade syftet med Askö naturreservat är bl.a. att:

- Bevara ett sammanhållet och förhållandevis oexploaterat skärgårdsområde med dess höga naturvärden samt stora värde för friluftslivet.
- Bevara variationen av landmiljöer, från värdefull barrnaturskog till naturbetesmarker och klapperstensfält.
- Bevara variationen av vattenbiotoper, från grunda skyddade vikar till exponerade miljöer av ytterskärgårdskaraktär.
- Bevara ett viktigt referensområde för marin forskning och miljöövervakning.

Askös omgivande vatten är ur naturvetenskaplig synpunkt ett intressant skärgårdsområde eftersom de kustnära undervattensmiljöerna är varierande och artrika och det pågår dessutom brackvattenekologisk forskning i området. Här finns värdefulla ålgräsängar och ett stort antal undervattensväxter. Askö med omgivande skär och kobbar har en särskild attraktionskraft för sjöfåglar och rovfåglar. Under vintern uppehåller sig stora mängder alfåglar runt ön och flera öar är fågelskyddsområden. Askö är ett populärt utflyktsmål för bad och friluftsliv. Enligt Länsstyrelsen ska inte föreskrifterna utgöra hinder för nödvändiga underhållsåtgärder för Sjöfartsverkets fyrar eller säkerhetsanstalter vid utmärkta farleder (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2007).

Det främsta hotet enligt reservatsföreskrifterna mot det marina området i reservatets östra del är risken för fartygsolyckor i farleden.

Det är förbjudet att i reservatet utföra följande:

- på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning, dikning eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, dräneringsförhållanden eller bottnar.
- muddra, med vissa undantag
- avverka levande och döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra andra skogliga åtgärder annat än som framgår av bifogad skötselplan
- plantera skog eller odla energiskog
- sätta upp stängsel eller hägnad med undantag av tomt- och betesstängsel eller avgränsning av militärområdet
- anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt för reservatets skötsel
- bedriva fiskodling eller annan akvakultur
- inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- framföra motordrivna fordon annat än vad som framgår av bifogad skötselplan
- använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- kalka mark eller vatten
- uppföra byggnad, brygga, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
- dra fram ledningar i luft, mark eller vatten
- anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång eller rastplats
- sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning
- underhållsmuddra vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor samt därvid deponera massorna

4.2 Planerad verksamhet

I naturreservatet Askö kommer två fasta utmärkningar att anläggas (FF1 och FF10). Den ena på ett grundområde ca 300 meter söder om Revudden på Askö och den andra på skäret Lilla Svartskärsbådan. Viss muddring kommer att ske i reservatet (muddringsområde 9, 10 och en liten del av muddringsområde 11).

Den omledning av fartygstrafiken som sker i den yttre delen av Landsortsfarleden kommer att passera i östra kanten av området, där det finns en äldre farled.

4.3 Bedömning

Eftersom planerad verksamhet innebär uppförande av fast utmärkning samt muddring kommer dispens från reservatsbestämmelserna att ansökas (punkterna ”uppföra annan anläggning” eller ”sätta upp skylt eller liknande anordning” samt punkten om schaktning som ändrar botten i reservatsförbuden ovan).

De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka naturreservatet redovisas i Tabell 2 och belyses tillsammans därefter.

Tabell 2. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningsskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	
Luftburet buller	x	
Suspenderade sediment och sedimentation	x	
Fysisk påverkan under havsytan		x

4.3.1 Anläggningsskede

Under anläggningskedet kommer påverkan främst uppstå i form av fysisk närvaro och buller, både i luft och under vattnet. Påverkan från muddringsarbetet kommer att vara kortsiktig och uppkommer i samband med att arbetena utförs, vilka bedöms pågå under ca en vecka. Denna störning bedöms främst påverka födosökande fåglar, fiskar och sälar som har bedömts lämna området medan arbete pågår. I hög grad har fiskar och fåglar bedömts kunna söka föda inom andra näraliggande och likvärdiga områden och när åtgärden är utförd bedöms djurlivet kunna återvända direkt. Liknande bedömning bedöms gälla med avseende på utplaceringen av två nya fyrar i reservatet. Den totala störningstiden bedöms vara en till två veckor för arbetena med fundament, utplacering och igångsättning.

I samband med den muddring som planeras i reservatet kommer en mycket kortvarig och liten spridning av suspenderade sediment att uppstå. Mindre än 10 mg/l av suspenderat material i såväl yt- som bottenvatten bedöms nå reservatsområdet. Effekten av suspensionen bedöms som mer eller mindre försumbar eftersom såväl varaktigheten som nivån är liten i förhållande till vad som kan uppstå naturligt. Den totala sedimentationen som kan uppstå under muddringstiden beräknas till mindre än en millimeter. Effekten av detta på vegetation och djurliv bedöms som försumbar.

4.3.2 Driftskede

Den långsiktiga effekten av muddringen blir en permanent ökning av vattendjupet inom muddringsområdena. Befintligt bottensubstrat bedöms dock inte ändras av åtgärden. Utplaceringen av fyrarna bedöms permanent förändra bottensubstratet och marken på de ytor som upptas av fyrarnas fundament. Konsekvenserna av detta bedöms som försumbara med avseende på livsmiljöer, arter och populationer i reservatet. Ett av det viktigaste syftena med hela projektet är att säkerheten i farleden ska öka. Därför bedöms riskerna för fartygsolyckor att minska i planerad verksamhet, men även i nollalternativet.

5 Revskär

5.1 Beskrivning

Naturreservatet Revskär (2002733) ligger i Svärdsfjärden, ca 2,5 km väster om Torö. Följande information är hämtad från föreskrifterna (Länsstyrelsen Stockholms län, 1973). Syftet med reservatet är att säkra området för allmänhetens friluftsliv. Området ingår som en del av ett större skärgårdsområde utpekade för rörligt friluftsliv. Området består av 56 ha landområde och ca 2400 ha vattenområde.

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att:

- Bedriva någon form av schaktning, fyllning som kan skada markytans form.
- Uppföra nya byggnader
- Uppsätta stängsel eller liknande
- Uppsätta skyltar, anlägga upplag m.m.
- Förstöra naturföremål
- Skada markvegetation
- Störa djurlivet
- Medföra hund
- Tälta eller göra upp eld
- Dra fram ledningar
- Framföra störande ljud från t.ex. radio

5.2 Planerad verksamhet

Dumpningsområde 2 tangerar reservatets gräns i öster. Inom reservatet planeras också muddring av ett grundområde väster om Granklubben (muddringsområde 11) i södra delarna av reservatet samt utplacering av ett nytt kummel (ÖK20) på ett grundområde sydväst om Torskklubben. Inom reservatet kommer även befintlig utmärkning (X50) att rivas.

I och med den planerade verksamheten kommer farledstrafiken att ledas mer västerut jämfört med befintlig farled. I södra delarna kommer trafiken inte att passera genom reservatet längre utan istället gå genom naturreservatet för Askö.

5.3 Bedömning

Reservatsförbudet om schaktning tolkas som att enbart beröra markytan varför bedömningen görs att ingen dispens från förbudet behövs.

De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka det rörliga friluftslivet i naturreservatet redovisas i Tabell 3 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 3. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	x
Luftburet buller	x	
Suspenderade sediment och sedimentation	x	

5.3.1 Anläggningskede

Det kommer att uppstå suspenderade sediment och sedimentation i samband med muddring och dumpning. Suspenderade sediment i bottenvatten bedöms spridas in i reservatet. Konsekvensen av suspenderade sediment för friluftslivet är att vattnet kan vara mindre inbjudande att vistas i.

När arbetena med borring, sprängning och muddring pågår kommer störning av arbetsfartyg att öka i området. Störningen yttrar sig främst i form av fysisk närvaro och i form av buller vilket kan påverka upplevelsen i reservatet.

I och med skyddsåtgärden att muddringsarbetena enbart får pågå från 15 augusti till 31 januari kommer påverkan på det rörliga friluftslivet som förekommer i området att minimeras.

5.3.2 Driftskede

Eftersom att den justerade sträckningen av farleden kommer att gå längre västerut och en kortare sträcka genom naturreservatet bedöms påverkan av fartygstrafiken under driftskedet att vara mindre jämfört med nuläge. Det är en subjektiv bedömning huruvida friluftslivet störs av fartygstrafiken, störningen på friluftslivet bedöms ändå i sammantaget vara försumbar.

6 Ören

6.1 Beskrivning

Örens naturreservat (2001387) ligger strax söder om naturreservatet Reveludden, på den södra udden av Torö. Följande information är hämtad från reservatsföreskriften (Nynäshamns kommun, 2008). Syftet med naturreservatet är att bevara ett område av stor betydelse för friluftslivet samt att skydda områdets geologiska värden och den speciella floran och faunan.

Syftet ska uppnås genom att:

- särskilt värdefulla skogar och nyckelbiotoper undantas från skogsbruk eller sköts helt på naturvårdens villkor
- förutsättningarna för det rörliga friluftslivet stärks genom enkla anordningar som ska möjliggöra naturupplevelser
- bebyggelse eller större anläggningar ska inte tillkomma

De geologiska värdena som ska bevaras är de stora och sällsynta isälvsлагringarna i form av strandvallar och klapperstenstränder. Strandtallskogen hyser flera värdefulla nyckelbiotoper i Örens inre skogsområden och en särpräglad strandvegetation.

Det är i reservatet förbjudet att:

- Uppföra ny byggnad
- Bedriva täkt
- Bedriva annan verksamhet som väsentligt ändrar områdets topografi eller hydrologi (gräva, spränga, schakta mm)
- Anlägga brygga eller anordning i vattnet
- använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödningsmedel
- anlägga campingplats, väg eller stig
- avverka levande eller döda träd,
- sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning
- anordna upplag
- uppföra stängsel
- avverka eller utföra andra skogliga åtgärder

- dra fram ledningar

6.2 Planerad verksamhet

Det kommer inte att ske någon verksamhet i reservatet.

Dumpningsområde 2 ligger ca 4 km norr om reservatet. De närmsta muddringsområdena ligger ca 3 km söderut.

Den justerade farledsdragningen kommer i de södra delarna att vara mer avlägsen från naturreservatet jämfört med den befintliga farleden (ca 5,5 km istället för ca 2 km). Åt norr kommer den planerade farleden att ligga ca 11 km från reservatet.

6.3 Bedömning

Ingen dispensansökan från förbuden behövs. Planerad verksamhet i driftskedet bedöms inte påverka naturreservatet. De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka friluftslivet i reservatet redovisas i Tabell 4 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 4. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggningsskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningsskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	
Luftburet buller	x	

6.3.1 Anläggningsskedet

När arbetena med borrhning, sprängning och muddring pågår kommer störning av arbetsfartyg att öka i området. Störningen yttrar sig främst i form av fysisk närvaro och i form av buller vilket kan göra det mindre angenämt att uppehålla sig i reservatet.

Den största delen av året då det rörliga friluftslivet vistas i området bedöms dock undvikas till följd av skyddsåtgärden att muddringsarbetena enbart får pågå från 15 augusti till 31 januari.

7 Reveludden

7.1 Beskrivning

Strax norr om naturreservatet Ören, öster om Revskär, finns ytterligare ett naturreservat på Torös spets vid namn Reveluddens naturreservat (2000618). Följande information är hämtad från reservatsföreskrifterna (Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995). Reservatet består av ca 6 ha landområde och 3 ha vattenområde (strandängar). Syftet med reservatet är att bevara ett vackert och intressant strandområde särskilt för fågellivet och den skyddsvärda floran.

Reveludden består till största del av en havsstrandäng av vilken en större del blir översvämmad under vår, höst och vinter. Strandängarna har botaniska värden med mångsidig kärlväxtflora. Reservatet är även betydelsefullt för sträckfågel (olika vadararter) som mellan juli och september rastar i området. Antalet häckande fågelarter i området bedöms dock vara lågt.

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att:

- Bedriva grävning, schaktning m.m.
- Anordna upplag
- Slutavverka skog
- Dra fram ledningar
- Anlägga väg
- Använda kemiska bekämpningsmedel, stallgödsel m.m.
- Införa för området främmande växt- och djurarter
- Bedriva jakt
- Plantera skog
- Förstöra naturföremål och bryta kvistar
- Störa djurlivet
- Fiska och tälta
- Medföra djur som inte är kopplade
- Göra upp eld
- Framföra motordrivna fordon

7.2 Planerad verksamhet

Det kommer inte att ske någon verksamhet i naturreservatet. Ungefär 3 km norr om reservatet kommer de rena muddermassorna (L1-massorna) att dumpas.

7.3 Bedömning

Ingen dispensansökan från förbuden behövs. De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka i reservatet redovisas i Tabell 5 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 5. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningskedede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	
Luftburet buller	x	
Suspenderade sediment och sedimentation	x	

7.3.1 Anläggningsskede

Under anläggningsskedet kommer suspenderade sediment att kunna sprida sig mot Reveludden och skulle även kunna nå havsstrandängarna om det är högvatten. Det skulle t.ex. kunna leda till att vadarfåglar i det strandnära vattnet får svårare att hitta föda. Halterna är dock låga och varaktigheten av koncentrationer på 10 mg/l (motsvarande bakgrundshalter i området) är ca 1-4 dygn (bilaga 3m till MKB). Detta gör att ingen påverkan av betydelse bedöms uppstå.

När arbetena med dumpning pågår kommer störning arbetsfartyg att öka i området. Störningen yttrar sig främst i form av fysisk påverkan ovan havsytan och i form av luftburet buller från fartygstrafiken. Denna störning bedöms kunna påverka fåglar i reservatet. I och med att avståndet är så pass långt bedöms dock djurlivet inte störas i någon större omfattning. Om djurlivet mot förmodan skräms iväg så bedöms det direkt efter avslutad åtgärder kunna återvända.

8 Fifång

8.1 Beskrivning

Fifångs naturreservat (2002734) omfattar öarna Fifång, Oxnö och Korpen samt ett 20-tal mindre holmar och skär med omgivande vattenområde. Följande information kommer från föreskrifterna (Länsstyrelsen i Stockholms län, 2005). Området är ca 1700 ha varav ca 234 ha är landareal. En del av reservatet är även ett Natura 2000-område (se separat bedömning i bilaga 3k). Området är ett sprickdalslandskap dominerat av hållmarker och med relativt stora höjdskillnader med branta bergstup. Vegetationen domineras av karga hållmarkstallskogar. Delar av Fifångs vikar är grunda med artrik undervattensvegetation. Det samlade syftet med naturreservatet är bland annat att bevara och vårda ett mellanskärgårdsområde med dess höga naturvärden, dess betydelse som referensområde för den marina forskningen, dess stora kulturvärden, samt dess värdefulla växt- och djurliv och stora värde för friluftslivet. De marina biotoperna ska skyddas och förstärkas för att gynna den biologiska mångfalden.

För att uppnå syftet med det marina områdesskyddet ska exploatering av de marina miljöerna förhindras. Mänsklig påverkan på områdets vattenmiljö, havsbottnar och undervattensvegetation minimeras. Tillförsel av gödningsmedel och bekämpningsmedel m.m. till vattnet ska inte förekomma inom reservatet. Reservatet undantas därför från verksamheter som t.ex. muddring och fiskodling.

Det är förbjudet att i reservatet utföra följande:

- på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning m.m.
- muddra, med visa undantag
- plantera skog
- sätta upp stängsel
- anordna upplag
- anlägga eller bedriva fiskodling
- inplantera för området främmande växt- eller djurart
- använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- kalka eller gödsla
- uppföra byggnad, brygga, mast eller annan anläggning
- jaga
- avverka levande eller döda träd
- dra fram ledningar
- anlägga väg, stig
- sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning
- underhållsmuddra vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor i Sörviken, samt att deponera massorna.

Enligt föreskrifterna för naturreservatet är det bland annat förbjudet att på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning, dikning eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, dräneringsförhållanden eller bottenar. Det är också förbjudet att muddra, med undantag för (av länsstyrelsen tillståndsgiven) underhållsmuddring vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor i Sörviken samt att deponera massorna. Enligt föreskrifterna ska dock inte föreskrifterna utgöra hinder för nödvändiga underhållsåtgärder för Sjöfartsverkets säkerhetsanstalter vid utmärkta farleder.

8.2 Planerad verksamhet

Inom naturreservatet kommer muddring (muddringsområde 13, 14 och 16) och anläggande av fast farledsutmärkning (kummel FF3) att göras. Utrivning av befintlig fyr (X85) kommer att göras. I de aktuella muddringsområdena kommer muddring i huvudsak att ske med borring och sprängning.

Justerad farled kommer att passera igenom områdets södra kant och sedan vika av mot Svärdsfjärdens östligare delar. Befintlig farled passerar parallellt med reservatets ostliga kant.

8.3 Bedömning

Sökanden behöver söka dispens från förbudet att muddra inom reservatet. Dispens krävs även för utmärkningen som kan strida mot förbudet att sätta upp skylt eller liknande alternativt uppförande av mast. De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka naturreservatet redovisas i Tabell 6 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 6. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	x
Luftburet buller	x	
Suspenderade sediment och sedimentation	x	
Undervattensbuller	x	
Vågpåverkan		x

8.3.1 Anläggningsskedet

I samband med den muddring som planeras i reservatet kommer en mycket liten grumling att uppstå, innebärande mindre än 10 mg/l av suspenderat material i såväl yt- som bottenvatten. Effekten av grumlingen bedöms som försumbar eftersom varaktigheten och nivån på grumlingen är låg i förhållande till vad som kan uppstå naturligt. Den totala sedimentationen som kan uppstå under muddringstiden har beräknats till mindre än en millimeter. Effekten av detta på vegetation och djurliv bedöms som försumbar.

När arbetena med borrhning, sprängning och muddring pågår kommer störning av arbetsfartyg att öka i området. Störningen yttrar sig främst i form av fysisk närvaro och i form av buller, både i luft och under vattnet. Denna störning har främst bedömts påverka födosökande fåglar, fiskar och sälar som har bedömts lämna området medan arbete pågår. I hög grad har fiskar och fåglar bedömts kunna födosöka inom andra näraliggande och likvärdiga områden och så fort åtgärden är utförd bedöms djurlivet återvända. Liknande kortsiktiga effekter har bedömts uppstå i samband med utplaceringen av en fyr i naturreservatet. Den totala störningstiden har bedömts till en vecka för arbetena med fundament och placering och igångsättning av fyren.

8.3.2 Driftskedet

Enligt modelleringar med avseende på fartygsinducerade vågor är den östra stranden ut mot sundet i nuläget utsatt för avsänkingsvågor som är tillräckligt starka för att orsaka erosion. I justerad farledsdragning bedöms påverkan som likvärdig. Påverkan på naturreservatet av planerad verksamhet bedöms därför som försumbar jämfört med nuvarande förhållanden.

Den långsiktiga påverkan av muddringen blir främst en permanent ökning av vattendjupet. Befintligt bottensubstrat bedöms dock inte ändras av åtgärden. Anläggningen av fast utmärkning bedöms inte långsiktigt påverka naturmiljön i nämnvärd grad annat än med avseende på de substratförändringar som uppstår på den yta som upptas av dess fundament.

Ljuset från den fast utmärkningen kommer inte att påverka någon bebyggelse och bedöms inte heller orsaka störning i omgivningen. Den kommer att anläggas i en farledsmiljö med befintliga sjömärken i närområdet.

9 Kalkberget

9.1 Beskrivning

Kalkberget är ett naturreservat (2005620) som ligger på östra sidan av Mörkö på den västra sidan av Himmerfjärden. (Södertälje kommun, 2016)

9.2 Planerad verksamhet

Ingen planerad verksamhet i eller i närheten av naturreservatet.

9.3 Bedömning

Naturreservatet bedöms som helt opåverkat av den planerade verksamheten. Genom att farledstrafiken flyttas från den västra till den östra delen av Himmerfjärden kan nuvarande påverkan bedömas minska vid flera av de naturområden som förekommer på den västra sidan av fjärden, främst med avseende på buller.

10 Hörningsnäs

10.1 Beskrivning

Naturreservatet Hörningsnäs (2000014) ligger en bit upp på land norr om Sandviken vid Skanssundet. Reservatet syftar till att bevara och sköta ett kulturlandskap genom att områdets artrika växt- och djurliv i största möjliga utsträckning bibehålls och gynnas. Dessutom ska området utgöra en tillgång för allmänhetens möjlighet till naturupplevelser och ge ett positivt inslag i landskapsbilden samt en påminnelse om äldre tiders natur- och kulturlandskap. (Botkyrka kommun, 1994)

10.2 Planerad verksamhet

Ingen planerad verksamhet i, eller i närheten av, naturreservatet. Ingen skillnad i farledsdragningen förbi området.

10.3 Bedömning

Genom att naturreservatet ligger på ett relativt långt avstånd från de åtgärder som planeras bedöms inte naturvärdena i reservatet påverkas.

11 Farstanäs

11.1 Beskrivning

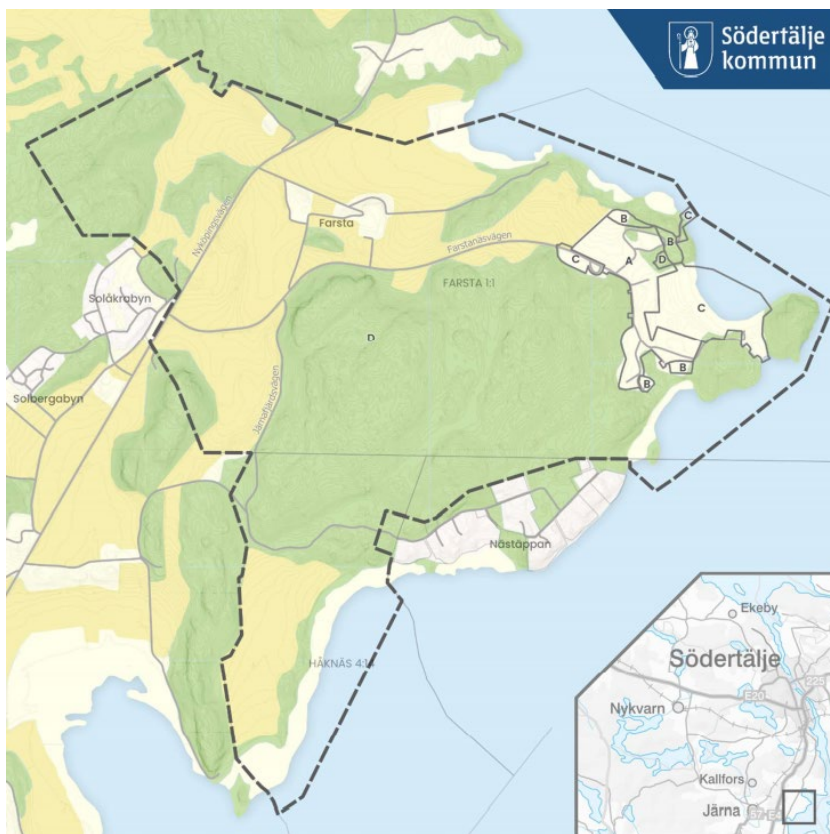
Syftet med Farstanäs naturreservat (2060101) är att säkra ett för bad och rörligt friluftsliv värdefullt område samt att bevara och stärka värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald på land och i vatten. Syftet är vidare att bevara den kulturhistoriskt värdefulla miljön vid Farsta gård med gårdsmiljö och kulturlandskap, samt att möjliggöra utveckling av Farstanäs havsbad och camping i samklang med bevarande av biologisk mångfald och friluftsliv i naturreservatet. (Södertälje kommun, 2022).

Det är förbjudet att i reservatet utföra följande:

- uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning annat än sådana byggnader och anläggningar som kan uppföras efter tillstånd från miljönämnden enligt föreskrifter som framgår av detta beslut
- spränga, schakta, bedriva täkt, anordna upplag, tippa eller utföra fyllning eller andra åtgärder som ändrar områdets topografi
- avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle eller utföra andra skogliga åtgärder
- inom camping- och badområdet (zon A, B och C i beslutskarta, Figur 3) för annat än korttidsboende
 - ställa upp husvagn, husbil, tält eller motsvarande
 - ankra eller förtöja båt eller
 - nyttja campingstuga eller vandrarhem,
- odla energiskog eller julgranar på åkermark, skogsplantera betesmark, åkermark eller åkerholmar,
- plantera ut eller införa växt- eller djurart som är klassificerad som invasiv främmande art (IAS) enligt nationell eller EU-lagstiftning eller har klassats till hög risk för invasivitet
- uppföra stängsel eller annan hägnad kring annat än tomt eller betesmark
- framföra motordrivna fordon, annat än på allmän väg eller annan anvisad plats
- bedriva jakt i zon A, B och C, med undantag från skydds jakt som krävs för campingens och badets skötsel eller för bad- och campinggästers säkerhet
- muddra i vattenområde i Zon D.
- uppföra nya byggnader i Zon D. För att få tillstånd krävs att byggnaden är avsedd för lantbrukets drift
- uppföra nya byggnader och anläggningar i Zon A. För att få tillstånd behöver byggnaden/anläggningen vara avsedd för campingverksamheten
- uppföra nya byggnader inom Zon C. För att få tillstånd behöver byggnaden vara avsedd för bad eller hygien
- anlägga ny fast brygga i Zon C. Tillståndsplikten omfattar inte badbryggor i anslutning till badplatsen som tas upp under vintersäsongen,
- anlägga ny ledning i mark, luft eller vatten
- anlägga ny väg eller parkering
- bygga erosionsskydd i vattenområdet i Zon D. För att få tillstånd krävs att erosionsskyddet bidrar till att förbättra ekologisk status i vattenområdet.
- muddra i vattenområde i Zon C. För att få tillstånd krävs att muddringen ska ske med syfte
- att möjliggöra angöring till brygga inom zonen eller för att säkra badmöjligheter, samt att
- försiktighetsåtgärder tas för att inte skada omkringliggande bottenvegetation,

- anordna tävlingar eller andra gruppaktiviteter med fler än 50 deltagare i Zon D
- åtla

Zonerna som hänvisas till redovisas i Figur 3.



Figur 3. Beslutskarta, hämtad från (Södertälje kommun, 2022).

Undantag från föreskrifterna ska ges vid nyetableringar och underhåll av sjösäkerhetsanordningar samt underhåll av objekt utpekade som riksintresse för sjöfarten eller andra objekt väsentliga för sjöfarten enligt (Södertälje kommun, 2022).

11.2 Planerad verksamhet

På stranden i Farstanäs naturreservatet kommer en befintlig utmärkning (X22) att rivas (eller delvis rivas) och ersättas med en ny (FF31) ca 6 m från ursprunglig placering. Denna fyr ligger inom område D enligt beslutskarta i Figur 3. Lyshöjden på fyren blir ca nio meter och placeras på en udde omgiven av stora och täta vassar. Anläggningstiden bedöms till ca en vecka.

Ca 200 m utanför naturreservatet kommer muddring att ske i muddringsområde 35.

11.3 Bedömning

Enligt reservatsföreskrifterna är det förbjudet att uppföra ny byggnad eller mast dock är sjösäkerhetsanordningar undantagna, varför uppförande av ny utmärkning inte bedöms kräva dispens.

De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka naturreservatet redovisas i Tabell 7 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 7. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningskede	Driftskede
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	
Luftburet buller	x	
Suspenderade sediment och sedimentation	x	

11.3.1 Anläggningskede

Under anläggningskedet kommer fysisk påverkan ovan havsytan att ske vid uppförandet av fyren. Detta kan tillfälligt störa fågel- och annat djurliv, påverkan bedöms dock som mycket liten. Placeringen av fyren bedöms heller inte utgöra något stort problem under anläggningskedet för de typer av fåglar som födosöker och häckar i vassmiljön.

Planerade muddringar kommer att utföras i närheten av Farstanäset med kortvarig störning och buller som följd. Luftburet buller kan då skrämja bl.a. fågel i närheten. Genom att åtgärden utförs utanför häcknings- och fortplantningssäsong och genom att störningen varar en relativt kort period kan effekten på naturmiljön i reservatet bedömas som liten.

Suspenderade sediment skulle kunna sprida sig till badplats för det rörliga friluftslivet. Spridningen av suspenderade sediment kan förväntas ske till den södra delen av Farstanäs, dvs. inte på campingsidan där sandstrand och utpekad badplats finns lokaliserat. På den södra sidan kan halter av suspenderade sediment i bottenvattnet på 100-500 mg/l uppmätas under muddringperioden. Även luftburet buller från muddringverksamheten bedöms kunna höras vid campingplatsen. Enligt simuleringar blir ljudnivåerna ca 45-50 dB vid campingen. Ingen påverkan av betydelse på det rörliga friluftslivet bedöms dock ske p.g.a. detta eftersom tidsperioden då anläggningsarbetena kommer att ske är mycket kortvarig och mestadels förlagd utanför semesterperioden då flest människor förväntas uppehålla sig i området.

12 Brandalsund

12.1 Beskrivning

Det finns ett naturreservat på norra sidan Brandalsund (2044379), följande information om reservatet är inhämtad från beslutet (Södertälje kommun, 2016). Reservatet har en mycket omväxlande natur, bland annat betad hagmark, strandängar och barrskog med stigar och utsiktspunkter. Hagmarken runt Trindborgen i reservatets östra del är präglad av kontinuerligt bete och hyser en mycket artrik flora.

Reservatet utgörs mestadels av landområde men omfattar även vattenmiljöer i sin nordöstra del, där det finns en grund, skyddad vik på norra sidan (Norrviken). I Norrviken finns en artrik bottenvegetation som är viktig för bland annat fiskyngel. Det är en viktig rastlokal för sjöfågel, där havsörn och fiskgjuse anges jaga över viken. På sydöstra sidan finns en välbesökt sandstrand som även utgör fiskeplats för havsöringsfiske på våren. Det finns en badplats vid Trindborgen.

Det är enligt reservatsföreskriften bl.a. förbjudet att

- Uppföra ny byggnad eller annan anläggning
- Anlägga campingplats

- Sätta upp tavla eller liknande
- Anordna upplag, väg eller ledningar
- Framföra motordrivet fordon
- Utfodra vilt
- Ankra med båt längre än 3 dygn

Av reservatsbeslutet framgår också att föreskrifterna inte ska utgöra hinder för exempelvis skötsel, underhåll, förbättringar, uppförande och avveckling av sjösäkerhetsanordningar för Sjöfartsverkets farleder.

Syftet med reservatet är att bevara, säkerställa och utveckla värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och rekreation. Hagmarkernas rika flora och äldre träskikt ska bevaras och utvecklas. Även den naturskogsartade barrskogen och Norrvikens artrika grunda bottnar ska bevaras. Prioriterade bevarandevärden är:

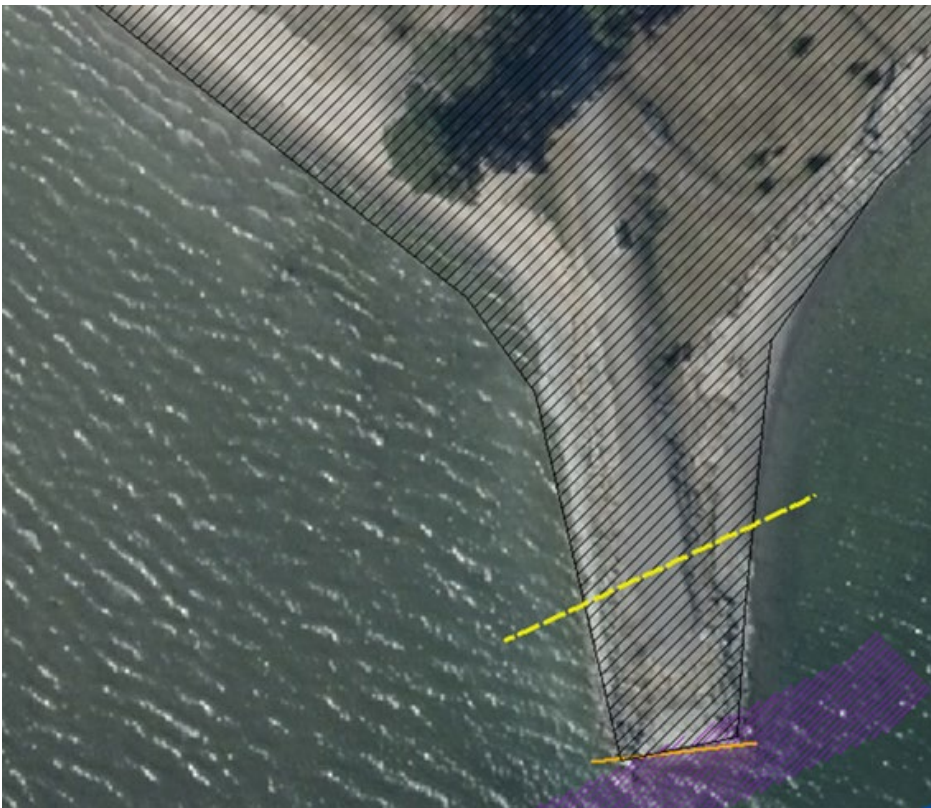
- Naturmiljöer med de naturtyper och strukturer som finns i området
- Biologisk mångfald med rödlistade arter
- Möjlighet att bedriva friluftsliv i hela området

12.2 Planerad verksamhet

Badplatsen vid Trindborgen är belägen ca 100 meter från muddringsområde 36. Den sydligaste udden av naturreservatet tangerar aktuellt muddringsområde.

Utmärkning kommer att uppföras i sundet, där ÖK4, som ligger närmast, placeras ca 100 m utanför reservatet. Rivning av utmärkning (X89) som ligger i reservatet kommer att utföras.

I södra kanten av reservatet kan släntstabiliserande åtgärder att behöva utföras. Det är oklart om det gamla brofästet som ligger i kanten av naturreservatet kan rivas men om det går så kommer fästet att rivas. I det fallet behövs ingen släntstabilisering eller spont inom reservatet. Om den inte rivs behövs däremot släntstabiliserande åtgärder och ev. en spont för att förhindra släntmaterial att ta sig in i farleden.



Figur 4. Släntstabiliserande åtgärdsalternativ inom naturreservatet Brandalsund. Gult streck indikerar var brofästet om möjligt rivs till. Orange-streckad visar om spont krävs. Lila område är om släntstabiliseringen behövs.

12.3 Bedömning

Dispens från förbuden enligt föreskrifterna bedöms behövas för alla de släntstabiliserande åtgärderna eller rivningen av brofästet som beskrivs. De påverkansfaktorer som bedöms kunna påverka naturreservatet redovisas i Tabell 8 och belyses tillsammans nedan.

Tabell 8. Påverkansfaktorer som kan påverka naturreservatet under anläggnings- respektive driftskedet.

Påverkansfaktor	Anläggningskede	Driftskede
Suspenderade sediment och sedimentation	x	
Fysisk påverkan ovan havsytan	x	x
Luftburet buller	x	x
Undervattensbuller	x	x

12.3.1 Anläggningsskedet

Suspenderade sediment och sedimentation

I samband med den muddring som planeras i närområdet kommer en relativt omfattande spridning av suspenderade sediment att uppstå. Den största spridningen av suspenderade sediment uppstår i bottenvattnet där maximal koncentration av suspenderat material kan uppgå till ca 500 mg/liter på den sydostliga sidan av naturreservatet (bilaga 3e till MKB). I ytvattnet som kan påverka stranden till reservatet kommer den maximala koncentrationen att kunna uppgå till ca 40 mg/l (ut mot farleden) och 30 mg/l i Norrviken. Varaktigheten av koncentrationer större än 50 mg/l vid stranden har bedömts uppgå till mindre än ett dygn. Den totala sedimentationen som kan uppstå under muddringstiden i strandområdet ut mot farleden har beräknats till 1-5 millimeter. I Norrviken har nettosedimentationen skattats till mindre än en millimeter. Genom en mer eller mindre ständig erosion från vindvågor och fartygsvågor kommer denna sedimentation att ständigt röras upp och flytta sig från stranden, vilket innebär att sedimentationen i det grunda strandområdet kan bedömas som mycket liten. Suspenderade sediment kan skugga undervattensvegetation längs stranden, men genom att varaktigheten bedömts till kortare tid än en vecka har effekten på makrofyter bedömts till måttlig. Man kan inte utesluta en viss negativ effekt på individnivå med avseende på bottenvegetationen, och i den mån skador sker bedöms återkolonisation kunna ske inom ett till fem år. Genom att muddringen huvudsakligen planeras ske efter vegetationssäsongen för makrofyter bedöms också känsligheten som något mindre.

Djurlivet kan komma att störas av suspenderade sediment under anläggningsskedet, och även det rörliga friluftslivet i naturreservatet kan komma att påverkas. Spridningssimuleringarna (bilaga 3e till MKB) av suspenderade sediment visar att halterna vid de intilliggande badplatserna kommer att vara klart påverkade under muddringsperioden. Genom att påbörja muddringsarbetena tidigast 15 augusti kan påverkan minskas på det rörliga friluftslivet eftersom badplatserna bedöms användas mest under semestertider.

Buller och fysisk påverkan ovan havsytan

När arbetena med muddring, utmärkning samt anläggande av släntstabilisering pågår kommer störning av arbetsfartyg att öka i området. Störningen yttrar sig främst i form av fysisk närvaro och i form av buller, både ovan och under vattenytan. Denna störning har främst bedömts påverka födosökande fåglar och fiskar, men även andra djur har bedömts lämna området medan arbete pågår. I hög grad har fiskar och fåglar bedömts kunna födosöka inom andra näraliggande och likvärdiga områden, och så fort åtgärden är utförd bedöms djurlivet återvända. Enligt bullersimuleringar för muddringsverksamheten bedöms ljudnivåer i luften på 55-60 dB kunna uppstå i de södra delarna av reservatet och ljudnivåer på ca 45-50 dB i Norrviken. Fåglar kan därmed störas från området under anläggningsskedet, men i och med att arbetena påbörjas först efter 15 augusti är det utanför häckningstiden.

Även det rörliga friluftslivet kan påverkas av luftburet buller från anläggningsverksamheten. Enligt bullersimuleringar med avseende på muddringsverksamheten bedöms ljudnivåer i luften på 55-60 dB kunna uppstå i de södra delarna av naturreservatet. Genom att påbörja muddringsarbetena tidigast 15 augusti kan påverkan minskas på det rörliga friluftslivet eftersom badplatserna bedöms användas mest under semestertider.

Brofästet är ett av Försvaret anlagt objekt (under 1960-talet) som om möjligt kommer att tas bort. Det bedöms inte inhysa några bevarandevärden för reservatet utan återställs mer naturliga betingelser.

12.3.2 Driftskedet

Under driftskedet bedöms ljudnivåer i luften på ca 60-65 dB kunna uppstå i naturreservatet. Till skillnad från under anläggningsskedet bedöms fåglarna under driftskedet kunna återkomma så fort fartyget passerat.

Under anläggningskedet kan fåglar störas under en längre sammanhållen period vilket gör att de kanske letar sig till andra ställen under den perioden.

Delar av naturreservatet ligger intill farleden och den störning som trafiken i farleden innebär bedöms bli likvärdig med nuvarande förhållanden. Planerade åtgärder bedöms således inte innebära en förändrad påverkan på reservatet på lång sikt.

13 Öbacken- Bränninge

13.1 Beskrivning

Naturreservatet Öbacken-Bränninge (2000634) utgörs av 24,5 ha, varav 19 ha skogsmark och resterande hagmark. Informationen är hämtad från beslutet (Södertälje kommun, 1992). Ändamålet med området är att bevara området som närströvområde med säregna botaniska kvaliteter. Området bör även kunna användas i undervisningssyfte. Det ska skyddas mot alltför hård avverkning, överbetning, markslitage samt anläggning av anordningar för friluftslivet.

13.2 Planerad verksamhet

Ingen planerad verksamhet förekommer i reservatet.

13.3 Bedömning

Ingen dispens från förbuden enligt föreskrifterna bedöms behövas.

Naturreservatet Öbacken-Bränninge omfattar endast landområde med botaniska värden och syftet att tillgodose friluftslivet som tätortsnära rekreativområde bedöms inte påverkas. Muddring sker på långt avstånd till reservatet och bedöms inte innebära någon störning i form av buller eller annan störning.

Under driftskedet kan en viss bullerstörning bedömas ske vid fartygspassager. Störningen är kortvarig och bedöms som liten och likvärdig med nuvarande förhållanden.

Planerade åtgärder bedöms inte ge någon påverkan av betydelse på det rörliga friluftslivet i naturreservatet för vare sig anläggnings- eller driftskedet.

14 Sammanfattning

I denna PM har naturreservaten som ligger längs Landsortsfarleden bedömts. En sammanställning med beskrivning av planerad verksamhet i förhållande till reservaten har gjorts. Sammanfattningsvis bedöms dispens från reservatsföreskrifterna behövas för planerad verksamhet i naturreservaten Askö, Fifång samt Farstanäs. Se Tabell 9 för en sammanfattning av samtliga naturreservat.

Tabell 9. Sammanfattning av bedömda naturreservat längs Landsortsfarleden.

Naturreservat	Verksamhet i området	Utmärknings-ID resp. muddringsområde som ligger i reservatet	Behövs dispens från reservatsföreskriften?
Öja-Landsort	Ingen verksamhet planeras i naturreservatet utöver fartygstrafiken. Den planerade farledssträckningen innebär ingen förändring genom naturreservatet jämfört med befintlig farledssträckning eller mot nollalternativet.	-	Nej
Askö	Utmärkning, muddring. Den planerade farleden kommer att passera i östra kanten av området. Befintlig farled passerar inte genom naturreservatet.	FF1, FF10 Mudder-ID 9, 10, 11	Ja, dispens krävs för muddring samt för att uppföra utmärkning i området
Revsjär	Utmärkning, muddring	ÖK20 Mudder-ID 11	Nej
Ören	Det kommer inte att ske någon verksamhet i naturreservatet.	-	Nej
Reveludden	Det kommer inte att ske någon verksamhet i naturreservatet.	-	Nej
Fifång	Utmärkning, muddring	FF3, X85 Mudder-ID 13, 14 (berg), 16	Ja, dispens krävs muddring

Kalkberget	Naturreservatet bedöms som helt opåverkat av den planerade verksamheten. Genom att farledstrafiken flyttas från den västra till den östra delen av Himmerfjärden kan nuvarande påverkan bedömas minska.	-	Nej
Hörningsnäs	Ingen planerad verksamhet i eller i närheten av naturreservatet. Ingen skillnad i farledsdragningen förbi området.	-	Nej
Farstanäs	Utmärkning	FF31 (befintlig flyttas ca 6 m)	Nej, uppförande av sjösäkerhetsanordning är undantag från förbuden
Brandalsund	Muddringsarbete samt ev. släntstabilisering eller utrivning brofäste	Mudder-ID 36	Ja
Öbacken-Bränninge	Ingen planerad verksamhet förekommer i naturreservatet.	-	Nej

15 Litteraturförteckning

Botkyrka kommun, 1994. *Förodnande om naturreservat för del av fastigheten Höringsholm 2:44, Botkyrka kommun. 1994-11-28, u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1985. *Bildande av naturvårdsområde Öja-Landsort i Nynäshamns kommun, u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. *Beslut om utvidgning, om nya föreskrifter samt fastställande av skötselplan för naturreservatet Reveludden i Nynäshamns kommun. 1995-04-03., u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 2005. *Beslut om tillägg av föreskrifter och syfte för marina naturvärden i naturreservatet Fifång i Södertälje kommun, u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen Stockholm, 2024. *Länsstyrelsen Stockholm/naturreservat Öja-Landsort.* [Online] Available at: <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/besoksmal/naturreservat/oja-landsort.html?sv.target=12.382c024b1800285d5863a89d&sv.12.382c024b1800285d5863a89d.route=/&searchString=&counties=&municipalities=&reserveTypes=&natureTypes=&accessibility=&facilities=&sort> [Använd 15 03 2024].

Länsstyrelsen Stockholms län, 1973. *Revskärs naturreservat i Torö socken, Ösmo kommun. 1973-10-25, u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen Södermanlands län, 2007. *Beslut om ändring av föreskrifter och syfte för marina naturvärden i Askö naturreservat i Trosa kommun. 2007-06-27, u.o.: u.n.*

Länsstyrelsen Södermanlands län, 2007b. *Skötselplan för Askö naturreservat, u.o.: u.n.*

Nynäshamns kommun, 2008. *Beslut om nya reservatsföreskrifter för Örens naturreservat i Nynäshamns kommun, u.o.: u.n.*

Södertälje kommun, 2016. *Beslut om bildande av Kalkbergets naturreservat i Södertälje kommun. 2016-954, u.o.: u.n.*

Södertälje kommun, 1992. *Fastställande av Naturvårdsområdena Parkudden och Maraåns dalgång samt naturreservatet Öbacken, u.o.: u.n.*

Södertälje kommun, 2016. *Beslut om bildande av Brandalsunds naturreservat i Södertälje kommun, u.o.: u.n.*

Södertälje kommun, 2022. *Beslut om inrättande av Farstanäs naturreservat i Södertälje kommun samt fastställelse av skötselplan, u.o.: u.n.*



Beslut om bildande av Brandalsunds naturreservat i Södertälje kommun

Beslut av kommunfullmäktige i Södertälje kommun. (2016-04-04, §31)

- Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar kommunfullmäktige i Södertälje kommun inrätta Brandalsunds naturreservat, som omfattar det område som avgränsats med en svart heldragen linje på bifogad beslutskarta, se bilaga 1.1.
- Vidare beslutar kommunfullmäktige att med stöd av 7 kap. 5, 6 respektive 30 § miljöbalken införa bestämmelser som framgår av detta beslut, med områdeshänvisningar till bifogad skötselkarta, se bilaga 1.2.
- Slutligen beslutar kommunfullmäktige att med stöd av 3 § i förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken fastställa en skötselplan för naturreservatet, se bilaga 2.

Reservatets namn skall vara *Brandalsunds naturreservat*.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Brandalsunds naturreservat
Kommun:	Södertälje
Län:	Stockholms län
Lägesbeskrivning:	Reservatet ligger 12 km söder om Södertälje centrum och 7 km nordost om Järna. För detaljerad avgränsning se beslutskarta (bilaga 1.1).
Fastighet:	Del av Brandalsund 1:11
Församling/Socken:	Ytterjärna socken
Topografisk karta:	10I Stockholm SV
Ekonomisk karta:	10I 1b Brandalsund
Naturgeografisk region:	Svealands sprickdalsterräng med lerslättsjöar och sjöbäcken
Markägare:	Telge Brandalsund AB
Servitut/Nyttjanderätter:	Sjöstugan 2:1 har rättigheter i området, ett avtals servitut AKT 01-IM9-56/149.1,(Elledning). Utfart till förmån för Sjöstugan 2:1, Belastar Brandalsund 1:11 och 1:2. Inskriften 1956-01-11 AKT 56/149. Brandalsund 1:2 har rättighet: Rätt att för åtkomst av stranden vid saltsjön nyttja tillgängliga vägar på Brandalsund 1:11 inskriven 1969-03-20 AKT 01-YTJ-222.2.
Area:	64,4 ha
Förvaltare:	Miljökontoret i Södertälje kommun

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att bevara, säkerställa och utveckla värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald och rekreation. Hagmarkernas rika flora och äldre trädsnitt bevaras och utvecklas. Den naturskogsartade barrskogen, de öppna hällmarkerna och de lövrika strandskogarna ska bevaras. Norrvikens artrika grunda bottnar ska bevaras.

Området skall vara attraktivt för besökare och friluftsliv ska kunna bedrivas i hela området.

Syftet ska uppnås genom att

- hagmarkerna sköts med bete och vid behov med kompletterande slyröjningar. Biotoprestaurering genom slyröjning och gallring för att glesa ut trädsnittet, samt gallring av gran ska utföras successivt i de mer igenväxta delarna av hagmarkerna. Inslag av invasiva arter som vresros bekämpas vid behov med mekaniska åtgärder som röjning och uppgrävning av rotsystemet.
- skogar sköts genom i första hand fri utveckling samt vid behov genom naturvårdande frihuggning av enstaka träd och tillskapande av död ved för att skapa variation i arter och åldersfördelning samt lågakontinuitet i trädsnittet. I strandskogen väster om Norrviken gallras gran bort successivt.
- nya verksamheter och anläggningar som tar mark eller vatten i anspråk och som medför skador på mark, vegetation eller i den marina miljön regleras.
- området utvecklas för besökare med vandringsleder och minst en tillgänglighetsanpassad stig med rastplats, fler parkeringsmöjligheter och genom att besöksanordningar, information och vandringsleder är väl skötta.

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturmiljöerna med de naturtyper och strukturer som finns i området; trädklädda hagmarker, havsstrandängar, torrbackar och grova tallar, naturskogsartade barrskogar och hällmarksskogar, solexponerade sandmiljöer och en grund artrik havsvik.
2. Biologisk mångfald med rödlistade arter, däribland en mycket artrik flora och insektsfauna.
3. Möjligheten att bedriva friluftsliv i hela området.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 § miljöbalken föreskriver miljönämnden följande.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområden. Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

Det är förbjudet att inom reservatet

- A1. uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning förutom de byggnader och anläggningar som behövs för att uppfylla ändamålet med reservatet,
- A2. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar,
- A3. sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande,
- A4. anordna upplag,
- A5. bedriva täkt eller annan verksamhet som kan ändra områdets topografi som att spränga, schakta, utfylla muddra eller tippa,
- A6. avverka träd eller vidta annan skogsbruksåtgärd,
- A7. anlägga väg,
- A8. anlägga luft- eller markledning,
- A9. Framföra motordrivet fordon annat än på vägen fram till parkeringen,
- A10. utfodra vilt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder vidtas

- B1. utmärkning av naturreservatets gräns
- B2. anläggande av parkeringsplats, stigar, rastplatser och toalett samt informationstavlor för allmänheten,
- B3. uppsättning av stängsel för betesdjur, stängselgenomgångar och betesdrift (skötselområde 1),
- B4. biotoprestaurering i hagmarkerna genom gallring och slyröjning samt mekanisk bekämpning av vresros (skötselområde 1) och vassröjning (skötselområde 1 och 3),
- B5. naturvårdande skötsel av skogar och hagmarker genom frihuggning av enstaka träd, tillskapande av död ved samt gallring av gran i strandskog (skötselområde 1 och 2),
- B6. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt i reservatet. Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

Det är förbjudet att inom reservatet

- C1. framföra motordrivet fordon annat än på väg fram till parkeringsplats,
- C2. medföra okopplad hund eller annat husdjur förutom inom skötselområde 1 under perioden 1 november till 31 mars,
- C3. göra inskrift eller sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande,
- C4. fånga och insamla djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,
- C5. plocka eller föra bort alla slags växter och vedlevande svampar,
- C6. fälla, skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar,
- C7. göra upp eld annat än på anvisade eldplatser,
- C8. ankra med båt längre än 3 dygn,
- C9. framföra vattenskoter,
- C10. utöva vattenskidåkning,
- C11. utan miljönämndens tillstånd anordna tävlingar och andra evenemang.

D. Undantag från reservatsföreskrifterna

Föreskrifterna i A-C ovan ska inte utgöra hinder för

- D1. förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel samt anläggande av parkering, som anges i föreskrift B1-B6, och i samband med det bl.a. använda motorfordon,
- D2. skötsel och underhåll av vägar, vägkanter, åkerkanter och åkerdiken i området,
- D3. tömning av toaletter med härför avsett motorfordon,
- D3. jakträttsinnehavaren att använda lös hund vid jakt samt använda terrängskoter (t.ex. fyrhjuling) på fast mark i samband med uttransport av fällt högvilt,
- D4. siktröjning kring sjösäkerhetsanordningar,
- D5. skötsel, underhåll, förbättringar, uppförande och avveckling av sjösäkerhetsanordningar för Sjöfartsverkets farleder,
- D6. trafik och underhåll av vägen till och från fastigheten Sjöstugan 2:1.
- D7. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser att utföra nödvändig insamling för dokumentation av växt- och djurlivet,

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla.

Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna under C även om de överklagas.

Skäl för beslutet

Beskrivning av området

Området omfattar betade, trädklädda hagmarker, sandmiljöer, barnnatskog samt en grund artrik havsvik. Större delen av området är klassad som nyckelbiotop och naturvärde av Skogsstyrelsen. I området finns många rödlistade arter, framförallt kärlväxter, insekter och svampar.

De betade strandängarna och torrbackarna vid Trindborgens har högsta klass i kommunens ängs- och hagmarksinventering och har en artrik, betesgynnad flora. Florainventeringen 2011 påvisade totalt 368 arter i hagmarksområdet, vilket är mycket högt för ett så litet område. Växter som är typiska för området eller som är speciella för naturreservatet är t.ex. trift, ovanligt många arter sandmaskrosor (9 arter), backtimjan, brudbröd, stagg och på strandängarna arter som t.ex. gulkämpar, agnsäv, saltåg, strandråg, strandkrypa och blåsklöver (smultronklöver). Bland rödlistade arter finns ask, alm, desmeknopp, trubbdaggkåpa, pyttmaskros och fläckmaskros. Andra ovanliga arter som förekommer är källört, vitknavel, ormtunga och vårvicker. Hagmarksområdet är även klassat till nyckelbiotop av skogsstyrelsen, sandbarrskog, och skyddsvärd trädmiljö enligt länsstyrelsen, för dess synnerligen många grova tallar och grova björkar. Hagmarksområdet kring Trindborgens är i stort behov av kontinuerlig skötsel för att det inte ska växa igen med förlust av flora och rekreativmiljöer som följd.

Den långgrunda Norrviken är en viktig rastlokal för sjöfågel. Här finns en rik bottenvegetation av olika natearter och viken är viktig för fiskyngel. Havsörn och fiskgjuse jagar över viken.

Skogsområdet i sydväst sträcker sig längs en bergrygg med vidsträckta öppna hållmarker i de högst belägna delarna. Värdekärnorna är huvudsakligen grandominerade med inslag av död ved, rikligt med lågor och grova träd. De öppna hållmarkerna är viktiga stekelmiljöer och grova tallar som kan bära rovfågelbon. Nära Sjöstugan 2:1 finns ett område dominerat av lövträd med inslag av småvatten och mindre hållar. Längs den södra strandlinjen är det mer lövdominerat med mycket spår av bäver.

Området har ett naturskönt läge nära kommunens två största tätorter och har goda förutsättningar för friluftsliv, med möjlighet till bad- och båtliv, vandring och utsikter över vattnet och Brandalsunds gård. Redan idag är området välbesökt och det finns goda möjligheter att utveckla och tillgänglighetsanpassa det ytterligare. Sandstränderna är populära för öringsfiske på våren och badgäster på sommaren och den djupare delen av viken som ligger skyddad från är en populär naturhamn för båtburna besökare. Hela området ligger inom riksintresse för kulturmiljö för farleden och Brandalsunds säteri med alléer och omgivande landskap. Flera kultur- och forn lämningar finns i området, varav den medeltida Trindborgens är den mest kända. De är en viktig del av områdets besöksvärde.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-5230 1000	08-5230 4636	miljokontoret@sodertalje.se

Ärendets beredning

Södertälje kommun köpte fastigheten Brandalsund 1:11 (tidigare Brandalsund 1:1) av Stockholms stad 2008. Ett kommunalt bolag, Telge-Brandalsund AB, bildades med syfte att exploatera delar av fastigheten. Hagmarken vid Trindborggen är sedan tidigare känd som ett av kommunens mest värdefulla hagmarksobjekt, med högsta klassningen (A). 2008 upphörde betet med följderna att det började växa igen och florin i området riskerade att utarmas. Miljökontorets har samarbetat med Telge Brandalsund om att montera ned vilthägnat och få tillbaka betet, som återinfördes 2013, samt utfört biotoprestaureringar genom slyröjning och gallring i igenväxta områden. På uppdrag av miljökontoret utfördes under 2011 flera naturinventeringar i Brandalsundsområdet, som visade att området har unika naturvärden.

Ett förslag till naturreservat togs fram av miljökontoret 2011 och fanns med i förslaget till planprogram för bostadsexploatering i området, men varken reservatet eller planprogrammet gick då ut på samråd. Under 2014 fattade styrelsen i Telge-Brandalsund beslut om att lägga ned planerna på exploatering och därmed i enlighet med bolagets uppdrag sälja av fastigheten. Det är därför mycket angeläget att det planerade naturreservatet beslutas innan en ny privat markägare har tagit över marken. Miljökontoret fick i januari 2015 i uppdrag av miljönämnden att utreda ett förslag till bildande av naturreservat i området.

Diskussioner om reservatsbildning har förts med företrädare för markägaren Telge-Brandalsund AB. Diskussioner och information kring bildande av ett naturreservat har även förts med berörda markägare, grannar, arrendatorer och intresseföreningar. Markägaren till Brandalsund 1:2 har ställt sig positiv till att den del av hans fastighet som ingår i det sydvästra skogsområdet ska inkluderas i naturreservatet, detta område har dock utgått i föreliggande förslag.

Ett förslag till reservatsbeslut omfattande 86 ha med hagmark, vattenområde och ett skogsområde längs Vaskhusviken sändes ut på remiss under september-november 2015. Flera kommunala nämnder begärde förlängd svarstid, varför remisstiden utökades till december 2015. Järna kommunalnämnd tillstyrkte förslaget i sin helhet. Även kultur- och fritidsnämnden, Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd, Socialnämnd, Omsorgsnämnden och Äldreomsorgsnämnden tillstyrkte förslaget. Tekniska nämnden, Stadsbyggnadsnämnden och Hölö-Mörkö kommunalnämnd tillstyrkte reservatsbildning i hagmarksområdet vid Trindborggen och Norrviken, men ansåg att skogsområdet inte behöver skyddas som naturreservat pga annan befintlig lagstiftning, tex strandskydd, kulturmiljölagen och allemansrätten. Telge Brandalsund AB anser att en reservatsbildning minskar försäljningsvärdet på fastigheten. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen har tillstyrkt reservatsbildning i området. Länsstyrelsen har även godkänt ansökan om intrångsersättning för vidare prövning av Naturvårdsverket. Efter synpunkter från länsstyrelsen och naturvårdsverket har vissa justeringar gjorts i beslutstexterna i syfte, föreskrifter, prioriterade bevarandevärden och under skäl till beslut. Intresseprövningen har lyfts ut och förtydligats och skötselplanen har förtydligats med indelning i fler skötselområden.

Efter samberedning på förvaltningsnivå togs skogsområdet vid Vaskhusviken bort och förslaget omfattade hagmarken vid Trindborggen samt Norrviken, ca 26,8 ha. Miljönämnden utökade 2016-02-23 reservatsförslaget med södra delen av skogsområdet, ca 37,6 ha med de områden i skogen med högst natur- och rekreationsvärden, inkluderat hållmarker och sydslutningen och strandskogarna mot Vaskhusviken, till ett förslag på totalt ca 64,4 ha. Detta förslag tillstyrktes av kommunstyrelsen 2016-02-26.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-5230 1000	08-5230 4636	miljokontoret@sodertalje.se

Brandalsunds samfällighetsförening och Telge Brandalsund AB har påpekat att tillfartsvägarna till området behöver säkras för allmänhetens tillgång med bil. Utan del i tillfartsvägarna kan inte allmänheten garanteras tillträde med bil till naturreservatet. En del i gemensamhetsanläggning kan knytas till ett naturreservat, dock kan ett servitut knytas till ett naturreservat. Ansökan om ny gemensamhetsanläggning för tillfartsvägen från Brandalsunds gård till reservatparkeringen, samt ansökan om inträde i befintlig gemensamhetsanläggning för tillfartsvägen från väg 525 till Brandalsunds gård bör göras när naturreservat har bildats. Fastighetsägarna upplever sig redan idag störda av den biltrafik som går till det föreslagna reservatsområdet och biltrafiken kan antas öka något om ett naturreservat inrättas, varför de vill få till stånd förbättringsåtgärder längs tillfartsvägen.

Flera av de kommunala nämnderna lyfte i sina remissvar frågan om servitut för vandringsled längs kusten genom fastigheten Brandalsund 1:11, från gränsen mot fastigheten Bränninge gård 1:2 till gränsen till fastigheten Farsta 1: borde säkras i arbetet med naturreservatet. Servitut kan inte knytas till naturreservat, varför denna åtgärd inte kan ingå i reservatsbeslutet.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och översiktsplan

Kommunfullmäktige bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan antagen den 28 oktober 2013, samt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Brandalsund omnämns i kommunens översiktsplan från 2011 som utredningsområde för bostäder. Bostadsexploatering har dock inte varit aktuell inom det föreslagna reservatet och förslaget till reservat fanns med i det förslag till planprogram som togs fram 2011. Inga motstående planeringsintressen har lyfts under remisstiden och Järna kommunalnämnd har tillstyrkt reservatsbildning i området. Reservatsbildning bedöms därmed inte vara ett hinder för andra samhällsplaneringsintressen i området.

I den regionala planeringen är området en del av en grön kil, vilket innebär att det har betydelse för den regionala grönstrukturen. Enligt Södertälje kommuns översiktsplan skall de gröna kilarna utanför tätorterna tillvaratas som en resurs och deras kvalitet och funktion som spridningskorridorer bevaras. Området ligger även inom den skogliga värdetrakten ”Stockholms skärgårds värdestrakt”, där de skogliga värdekärnorna ingår som skärgårdsnaturskog enligt länsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län, samt helt inom utökat strandskydd till 300 m. En naturreservatsbildning i området stärker och utvecklar den gröna kilen, strandskyddet och den skogliga värdetrakten.

Området ligger inom ett riksintresse för kulturmiljövården, där försvarsborgen Trindborgen från 1400-talet i områdets centrala del utgör en del av värdebeskrivningen för riksintresset. I området finns flera andra registrerade fornlämningar och synliga kulturspår. Reservatsbildning innebär att skötsel och underhåll samt skyltning av fornlämningar möjliggörs.

Miljö kvalitetsmål

Skydd av områdets skogar, hagmarker och havsvik bidrar till att uppfylla 4 av de nationella miljö kvalitetsmålen; *Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Hav i balans samt levande kust och skärgård* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Intresseprövning

Kommunfullmäktige i Södertälje kommun finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående natur- och friluftsvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området, liksom att fastställa en skötselplan.

Områdets betydelse för det rörliga friluftslivet i kombination med synnerligen artrika natur- och kulturmiljöer motiverar till att ge området det starka skydd som naturreservat innebär. Naturreservatsbildning ger ett långsiktigt skydd och möjliggör förvaltning av området genom en skötselplan. I skötselplanen kan avvägningar göras mellan intresset att tillgängliggöra området för besökare och samtidigt värna om områdets naturvärden.

Upplysningar

I området gäller även annan lagstiftning. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Kulturmiljölagen (1988:950). Inom det planerade naturreservatet finns fyra registrerade fornlämningar och en övrig kulturhistorisk lämning.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259) med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Bestämmelserna i 16 § lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter om hundar under tiden 1 mars - 20 augusti inte får löpa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § i miljöbalken.
- Strandskyddslagstiftningen, miljöbalken 7 kap 13-18 §§.

Tillgänglighet och hur man når området

Området nås med bil och parkering för ca 40-60 bilar ordnas i området. Buss från Södertälje C och Järna trafikerar hållplats Vallstugan. Från hållplatsen är det en promenad på ca 3 km. Området kan även nås med cykel, dock längs trafikerad landsväg. Cykelavståndet från Järna är ca 8 km och från stadsdelen Pershagen i Södertälje ca 7,5 km.

Bilagor

- 1.1. Karta med naturreservatets gränser
- 1.2. Karta med skötselområden
2. Skötselplan
3. Översiktskarta
4. Hur man överklagar

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-5230 1000	08-5230 4636	miljokontoret@sodertalje.se

För kommunfullmäktige

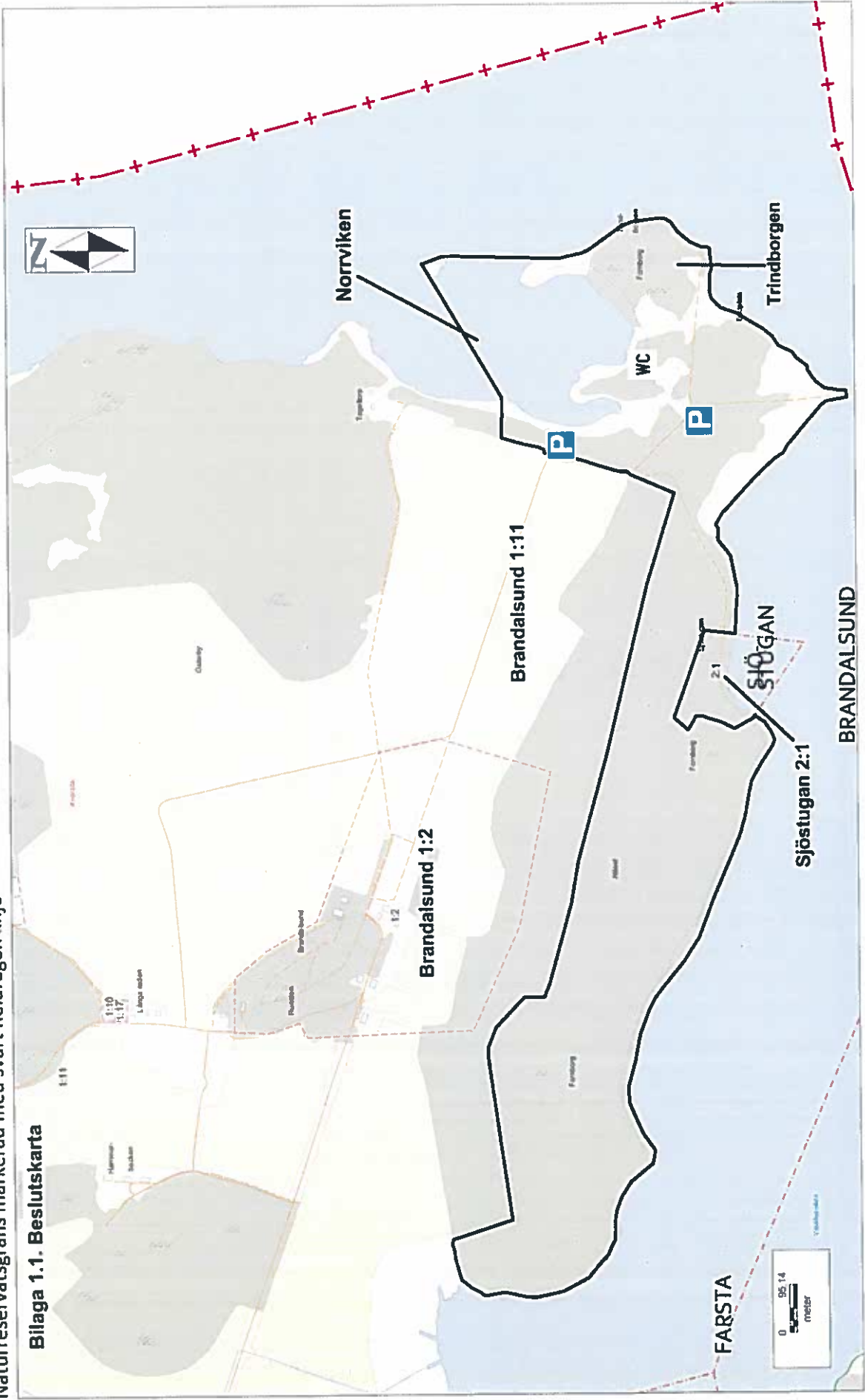


Besim Aho

Ordförande

Bilaga 1.1. Brandalsunds naturreservat
Naturreservatsgräns markerad med svart heldragen linje

Bilaga 1.1. Beslutskarta



Bilaga 1.2 Brandalsunds naturreservat skötselplanekarta
Skötselområden markerade med svart heldragen linje och numrerade



Bilaga 1.2. Karta med skötselområden



Enligt sändlista

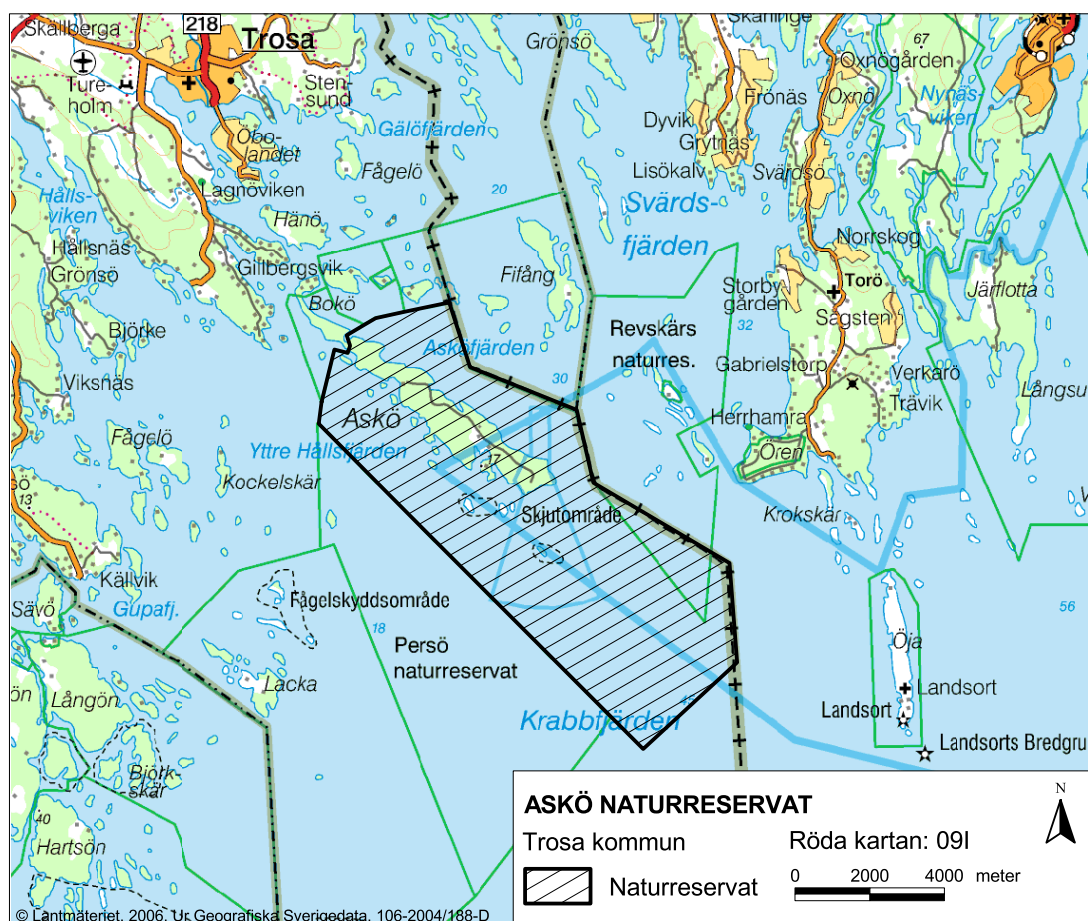
Beslut om ändring av föreskrifter och syfte för marina naturvärden i Askö naturreservat i Trosa kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4-6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen om nya föreskrifter och nytt syfte för Askö naturreservat. Dessa skall ersätta tidigare föreskrifter och syfte enligt Länsstyrelsens beslut den 18 maj 2001 med diarienummer 231-3883-2001.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling. Samtidigt upphör tidigare föreskrifter och syften i Länsstyrelsens beslut den 18 maj 2001 (Södermanlands läns författningssamling 04FS 2001:148) att gälla.

Översiktskarta



Uppgifter om reservatet

<i>Objektnummer</i>	04-02-81
<i>RegDOS ID</i>	2001318
<i>Natura 2000-beteckning</i>	Askö, områdesbeteckning SE0220439, utgör del av reservatet med 1527 ha.
<i>Län</i>	Södermanland
<i>Kommun</i>	Trosa
<i>Socken</i>	Trosa-Vagnhärad
<i>Lägesbeskrivning</i>	Reservatet ligger ca 8 km sydost om Trosa
<i>Terrängkartan</i>	Nynäshamn 9I NV, 9I SV
<i>Fastighetskartan</i>	Blad nr. 098 31, 098 32, 098 40, 098 41, 098 42, 098 50, 098 51
<i>Areal</i>	Totalareal 5 849 ha, land 624 ha, vatten 5225 ha
<i>Fastigheter</i>	Askö 1:1, 1:4, 1:5, 1:6, 1:7, 1:8, 1:9
<i>Förvaltare</i>	Länsstyrelsen

Syfte

Syftet med naturreservatet är att

- bevara ett sammanhållet och förhållandevis oexploaterat skärgårdsområde med dess höga naturvärden, särpräglade geologi, stora kulturvärden, värdefulla växt- och djurliv, samt stora värde för friluftslivet.
- bevara variationen av landmiljöer, från värdefull barrnatturskog till naturbetesmarker och klapperstensfält.
- bevara variationen av vattenbiotoper, från grunda skyddade vikar till exponerade miljöer av ytterskärgårdskaraktär. De marina biotoperna skall skyddas för att gynna den biologiska mångfalden. Områdets betydelse som reproduktions- och uppväxtområde för marina djurarter skall skyddas.
- bevara ett viktigt referensområde för marin forskning och miljöövervakning.
- de livsmiljöer och arter som är grunden för att området har föreslagits till Natura 2000 skall ha en gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska uppnås genom att

- de kulturformade naturvärdena i odlingslandskapet på Askö bibehålls genom skötsel. Det gäller framförallt åkrar, betesmarker och värdefulla trädmiljöer. Vidare skall skogen undantas från skogsbruk och i huvudsak få utvecklas fritt. Inom skogsmarken skall en utveckling av lämpliga rovfågelbiotoper eftersträvas.
- förhindra exploatering av de marina miljöerna. Mänsklig påverkan på områdets vattenmiljö, havsbottnar och undervattensvegetation skall minimeras. Tillförsel av konst-

gödningsmedel och bekämpningsmedel m.m. till vattnet skall inte förekomma inom reservatet. Reservatet undantas från verksamheter som t.ex. muddring, läktring, trålfiske och fiskodling.

- ge friluftslivet goda betingelser att utvecklas. Vid en eventuell konflikt skall värnandet om naturvärdena ges företräde.
- ge fiskbestånden goda betingelser att föröka sig på naturlig väg.
- balansera jakttrycket på jaktbart vilt, bl.a. med en mer intensiv och systematisk avskjutning av vildsvin som hotar skötseln av åkrar, vallar och betesmarker.

I den löpande skötseln skall ökad kunskap om hotade och hänsynskrävande arter i reservatet beaktas.

Beskrivning av reservatet

Reservatet omfattar allt mark- och vattenområde som tillhörde den ursprungliga kronoparken Askö. Förutom huvudön Askö ingår ett antal mindre öar samt mellanliggande havsområde, se bifogad karta (bilaga 1). Askö är en av de största öarna i Sörmlands skärgård. Den har en för kusttrakten typisk topografi med sprickdalslandskap dominerat av hållmarker och med relativt stora höjdskillnader.

Askö har genom sina många och ofta kulturpräglade vegetationstyper en för skärgården ovanligt stor artrikedom. Sällsynta, i nutiden minskande arter som pukvete och honungsblomster, lever ännu kvar inom naturbetesmarkerna vid gården Södra Askö. I betesmarkerna förekommer också jungfrulin, solvända, sumpgentiana och Adam och Eva. Sandstrandsfloran är också intressant med inslag av sandstarr, marviol, strandärt och strandråg. På Askös skjutfält finns en säregen insektsfauna och här förekommer blåvingad gräshoppa och bivarg, den förstnämnda arten påträffas normalt på Öland och Gotland. Årligen ses apollofjäril på ön.

Skogsmarken uppvisar en stor mångfacettering. På norra delen av ön karaktäriseras miljön av en småkuperad terräng med en frodig barrblandskog omväxlande med kärr och hållmarker. Även ekskog av lundkaraktär finns på denna del av ön. Trädskiktet utgörs här av grov ek, ask, oxel, rönn och hassel. Lövskogen och framförallt ekarna hotas numera av allvarlig igenväxning av gran. I de centrala delarna av ön består barrskogen av mossrika risskogar och av hållmarkstallskogar. I delar av skogsmarken väster om laboratoriet förekommer 200-åriga tallbestånd som ursprungligen skyddades som domänreservat när ön ägdes av Domänverket.

Askös omgivande vatten är ur naturvetenskaplig synpunkt ett mycket intressant skärgårdsområde. Av stort intresse är den brackvattenekologiska forskning som pågår i området. De kustnära undervattensmiljöerna runt Askö är mycket varierande och artrika. Här finns värdefulla undervattensängar av ålgräs och ett stort antal undervattensväxter, t ex den rödlisade kransalgen raggsträfsse (*Chara horrida*).

Genom etableringen av Askölaboratoriet 1961 har viktig marinbiologisk forskning utvecklats och är numera av stor nationell och internationell betydelse. Sedan 1980 är området nationellt och internationellt referensområde för miljöövervakning. Sammanfattningsvis kan sägas att Askölaboratoriet, numera fältstation för Stockholms Marina Forskningscent-

rum vid Stockholms universitet, är välkänt i forskningssammanhang. Askölaboratoriet används även för annan biologisk och kvartärgeologisk och marinarkeologisk utbildning.

Askö med omgivande skär och kobbar har en särskild attraktionskraft för sjöfåglar och rovfåglar. Under vintern uppehåller sig stora mängder med alfågel runt ön och flera öar är fågelskyddsområden.

Askö har en intressant geologi med bland annat en stor moränavlagring i söder med ursvalade klapperstensfält. Storsand är ett exempel på ett välutbildat svallsandsområde. Olika kalkhaltiga bergarter förekommer på delar av ön (djupgrönsten och leptit) och påverkar lokalt vegetationen.

På Södra Askö finns en mycket intressant bebyggelse vid Askötorp, som man tror kan ha sitt ursprung från skärborgarna från Trosas verksamhet här ute. Sjöbodarna på Södra Askö och Sandviken samt bebyggelsen vid Askötorp har ett stort kulturhistoriskt värde. Markanvändningen uppvisar lång kontinuitet, den odlade marken brukades som åker från minst 1700-tal fram till 1960. Då belägg finns för bebyggelse år 1568 är det rimligt att anta att marken har brukats kontinuerligt. Det finns tre dokumenterade fornlämningar på Askö och intilliggande skär.

Askö tillhör skärgårdens pärlor för bad och friluftsliv och är ett mycket populärt utflyktsmål. Framförallt Storsand har många besökare under sommaren. I övrigt finns det skyddade vikar för övernattnings med båt och goda möjligheter för vandring.

Asköområdet ingår i ett område som är av riksintresse för naturvården och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vidare ingår området i ett kustområde som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken. Riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap 5 § miljöbalken berör de allra östligaste delarna av reservatets vattenområde. Arkipelagen finns upptagen i länsstyrelsens naturvårdsprogram med högsta naturvärde (objekt nr 80-170). Större delen av den fasta marken på Askön ingår i nätverket Natura 2000. Delar av huvudön Askö ingår i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskap. I Naturvårdsverkets rapport 4693 Marina reservat i Sverige ingår Askö som en del av ett i landet prioriterat större marint skyddsvärt område omfattande Landsort/ Hartsö/Askö/ Landsortsdjupet. Askö-Hartsöområdet är vidare utpekade av Naturvårdsverket som ett s.k. Baltic Sea Protected Area (BSPA) som ingår i Helsingforskommissionens (HELCOM:s) nätverk av skyddsvärda marina områden i Östersjön.

Det främsta hotet mot det marina området är risken för fartygsolyckor i farleden upp mot Södertälje och Mälaren i reservatets östra del. Tunga fartygstransporter sker regelbundet. Fritidsbåttrafiken fortsätter att öka och utvecklas mot allt större båtar. Vissa grunda områden som Storsand med värdefulla marina miljöer utsätts för ankringskador och risk för utsläpp från båttoaletter. Fysiska störningar på mjukbottnar från bottentråkning, muddringar o.lik. kan leda till uppgrumling som kan skada marina växter och djur.

För odlingslandskapet på Askö har den ökande tillväxten av vildsvinsstammen blivit ett hot mot jordbruket och därmed hävden av ängs- och hagmarker.

Förutsättningar för att bevara naturvärdena i området föreligger om skötseln sker i enlighet med skötselplanen.

Skälen för beslutet

Askö naturreservat bildades av länsstyrelsen den 18 maj 2001 i syfte att skydda ett mellanskärgårdsområde med dess natur- och kulturvärden, växt- och djurliv samt värden för friluftslivet. Länsstyrelsen anser att frågan om utvidgning av skyddet genom tillägg av marina föreskrifter samt precisering av marina syften är en viktig åtgärd för att säkerställa de marina miljöerna runt Askö. Den närmsta tiden planerar länsstyrelsen att ta fram liknande beslut och skötselplaner för de närliggande reservaten Persö, Lacka, Hartsö, Långö och Ringsö.

Reservatsförslaget med ändring av syfte och föreskrifter har utarbetats i nära samarbete med länsstyrelsen i Stockholm, som den 20 december 2005 beslutade om marina föreskrifter och syfte för naturreservatet Fifång i Södertälje kommun.

Innebörden av föreskrifter, beskrivning av området och dess naturvärden, skötselplan m.m. för reservatets terrestra miljöer skiljer sig inte nämnvärt från föregående beslut men en del förändringar har skett när det gäller disposition och formuleringar. Exempel på ändringar är föreskriften om skydd även för vattenväxter. Syftesbeskrivningen är omarbetad. Större ändringar har genomförts vad gäller skötselplanens beskrivning av reservatets marina miljöer och vilka bevarandemål som finns och hur de skall följas upp.

Förenlighet med översiktsplanen

Länsstyrelsen bedömer att tillägget av marina föreskrifter för Askö naturreservat är väl förenligt med gällande översiktsplan för Trosa kommun.

Lämplig användning av markområde och hushållning med mark och vattenområden

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat med marint områdesskydd i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken, internationella åtaganden och miljö kvalitetsmålen. Reservatet ingår i riksintresseområden för såväl naturvård och friluftsliv. En del av naturreservatet ingår i nätverket Natura 2000. Länsstyrelsen bedömer att reservatsbestämmelserna inte utgör något hinder för sjöfartens nyttotrafik.

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla beträffande naturreservatet.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning, dikning eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, dräneringsförhållanden eller botten.

2. muddra, med undantag av vad som följer av A 16 nedan
3. avverka levande och döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra andra skogliga åtgärder annat än som framgår av bifogad skötselplan
4. plantera skog eller odla energiskog
5. sätta upp stängsel eller hägnad med undantag av tomt- och betesstängsel eller avgränsning av militärområdet
6. anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt för reservatets skötsel
7. bedriva fiskodling eller annan akvakultur
8. inplantera för området främmande växt eller djurarter
9. framföra motordrivet fordon annat vad som framgår av bifogad skötselplan
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
11. kalka mark eller vatten

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. uppföra byggnad, brygga, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
13. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten
14. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång eller rastplats
15. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning
16. underhållsmuddra vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor samt därvid deponera massorna

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel enligt fastställd skötselplan.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Markägare, arrendatorer eller annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar
2. avverkning, röjning och gallring enligt vad som anges i bifogad skötselplan
3. slätter, betesdrift och stängsling enligt bifogad skötselplan
4. anläggning av eldstäder, soppställ, toaletter eller andra anordningar för det rörliga friluftslivet som framgår av skötselplanen

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltaren att genomföra eller upphandla den skötsel som framgår av till detta beslut fastställd skötselplan.

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som gäller enligt annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller ytbildningar genom att borra, rista, spränga eller måla
2. på ett störande sätt använda musikinstrument, cd-spelare, musikanläggning

- eller liknande
3. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller döda däggdjur, fåglar, kräl- eller groddjur
 4. medföra hund eller annat husdjur som inte är kopplat
 5. göra upp öppen eld på annan än särskilt iordningställd plats som är markerad med skylt
 6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor och lavar eller dra los undervattensväxter
 7. för längre tid än två dygn i följd förankra båt vid samma strand
 8. tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats
 9. anordna tävlingar
 10. färdas med, parkera eller ställa upp husvagn
 11. landa med luftfarkost
 12. färdas med alla former av motordrivna fordon, hydrokopter eller svävare
 13. släppa ut avloppsvatten, olja eller andra kemiska ämnen som kan skada natur- eller vattenmiljön

Dessutom är det förbjudet att utan länsstyrelsens och markägarens tillstånd:

14. bedriva lägerverksamhet
15. bedriva försäljning eller annan verksamhet i kommersiellt syfte
16. utföra sådan vetenskaplig undersökning som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet

Föreskrifterna enligt **A och C** ovan skall inte utgöra hinder för aktuell utbildnings-, forsknings- eller miljöövervakningsverksamhet vid Askölaboratoriet.

Föreskrifterna skall ej heller utgöra hinder för nödvändiga underhållsåtgärder för Sjöfartsverkets fyror eller säkerhetsanstalter vid utmärkta farleder.

Vidare skall inte föreskrifterna utgöra hinder för nödvändiga aktiviteter i samband med militär övningsverksamhet inom Askö övnings- och skjutfält, tomtarbeten, mindre tomtanordningar och löpande underhåll av byggnader eller person- och materialtransporter till eller ifrån byggnader och anläggningar. Tillåten fordonstrafik beskrivs närmare i skötsel-föreskrifterna i skötselplanen.

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bl.a.:

- Delar av reservatet är ett **Natura 2000-område** och därför krävs enligt 7 kap 28a-b §§ miljöbalken tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i området.
- Öarna Skåren, Gråskär och del av Isskären är **fågelskyddsområden** med beträdnadsförbud tiden 1 april – 15 juli. Asenskallen har beträdnadsförbud tiden 1 april – 31 juli.

- Enligt artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) är **samtliga orkidéarter** fridlysta och får således ej plockas.
- Förbudet mot **dumpning** av alla typer av avfall inom svenskt sjöterritorium enligt 15 kap 31 § miljöbalken.
- Den allra sydöstligaste delen av vattenområdet inom reservatet är upplåtet för **trålfiske** genom att det ligger utanför den inre trålfiskegränsen. I det tidigare gällande beslutet för Askö naturreservat framgår dock att trålfiske inom reservatet är förbjudet enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken. Länsstyrelsen avser att kontakta Fiskeriverket för att i stället med fiskelagstiftningen som grund reglera denna verksamhet på det sätt som Naturvårdsverket och Fiskeriverket kommit överens om. Syftet med trålfiskeförbudet är att skydda värdefulla marina miljöer och säkerställa ostörda förhållanden vid provtagningspunkter för miljöövervakning och forskning.
- Förbud mot **körning i terräng med motordrivna fordon** gäller med stöd av 3§ terrängkörningsförordningen (1978:594).
- Inom större delen av vattenområdet kring Askö är det förbjudet att färdas med **vattenskoter**. Endast i allmänna farleden söder och öster om Askö får vattenskoter användas. Med stöd av 3 § förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter beslutade Länsstyrelsen den 9 augusti 2006 att vattenskoter endast får användas i allmänna farleder inom 300 meter på var sida om mittlinjen enligt den farledssträckning som är markerad på aktuella sjökort, dock inte närmare land eller ö än 100 meter.

Fiske

Rätt till fiske i enskilt och allmänt vatten anges i fiskelagen (1993:787). Större delen av reservatet utgörs av allmänt vatten men även enskilt vatten ingår. Staten har i egenskap av markägare tecknat upplåtelseavtal med en arrendator för yrkesfiske och fem husbehovsfiskeavtal samt provfiskeavtal för Askölaboratoriet på enskilt vatten inom reservatet. Enligt beslutet från 2001 för Askö naturreservat är trålfiske förbjudet. Detta föreslås nu ske genom Fiskeriverkets försorg och med fiskelagstiftningen som grund.

Länsstyrelsen är oroad för de larmrapporter som under senare år har kommit över fisktillgång och fiskreproduktion i Östersjön som starkt hotar fiskenäringen. Fiskeriverket har under det gångna året bekräftat att det föreligger allvarliga fel på kustfiskebestånden av gädda, abborre m.fl. arter. Att kunna bedriva ett långsiktigt och hållbart fiske måste vara en mycket högt prioriterad fråga.

Länsstyrelsen kommer att betrakta planerat arbete med fredningsområden för fisk som en del av arbetet med marint områdesskydd och därmed en del av nationella miljömålen.

Jakt

Jakt sker efter jaktbart vilt på huvudön Askö. Jakten skall ske på ett balanserat sätt och anpassas till viltstammarnas storlek och markens viltproducerande förmåga. Antalet jaktbara arter kan inskränkas i de avtal som efterhand träffas med jaktarrendator. Ingen jakt efter sjöfågel bedrivs inom Askös enskilda vattenområden. Säljakt förekommer ej.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatsförvaltare

I enlighet med 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Södermanlands län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Underlaget för reservatsbildningen består av äldre inventeringsmaterial från främst institutioner på Stockholms universitet. Som stöd för ett beslut har Naturvårdsverket tagit fram ett underlagsmaterial inom ramen för verkets Skärgårdsutredning 2000 och presenterats i rapport nr 5090 *Askö-Hartsö. Marint reservat i Södermanlands län*.

Stockholms Marina Forskningscentrum har under 2006-2007 på uppdrag från Länsstyrelsen tagit fram aktuellt underlag för detta beslut med tillhörande skötselplan.

Reservatsbildningen

Askö naturreservat bildades av länsstyrelsen 18 maj 2001 i syfte att skydda ett mellan-skärgårdsområde med dess natur- och kulturvärden, växt- och djurliv samt värden för friluftslivet. I regeringens miljömålsproposition framhålls vikten av att skydda marina miljöer, vilket har fått länsstyrelsen att ta upp frågan om utvidgning av skyddet genom tillägg av enstaka marina föreskrifter samt precisering av marina syften.

Reservatsbeslutet med tillägg av syfte och föreskrifter för området marina naturvärden har utarbetats i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län. Innebörden av föreskrifter, beskrivning av området och dess naturvärden, skötselplan m.m. för reservatets terrestra miljöer skiljer sig inte nämnvärt från föregående beslut men vissa uppdateringar har gjorts efter dagens kunskapsnivå och nationella riktlinjer, t.ex. Naturvårdsverkets *Handbok för bildande och förvaltning av naturreservat* (2003:3) och *Vägledning för skydd av marina miljöer* (remissversionen)

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara naturvärdena på Askö och vattenmiljöerna kring Askö finns skäl att förordna om tillägg med marint inriktade föreskrifter, beskrivningar i skötselplanen och förslag till uppföljningsprogram. För att uppnå det skydd som behövs för området marina naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot åtgärder som muddring, trålning, fiskodling och läktring. Inskränkningar som riktar sig mot allmänheten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodose. För småbåtstrafiken kan det på sikt bli aktuellt med föreskrifter som behövs för området skydd av lekvikar för fisk och andra marina miljöer.

Remissinstanser

Förslaget till beslut har varit remitterat till 33 instanser. Av dessa har 18 inkommit med remissvar. Länsstyrelsen har inarbetat värdefulla synpunkter framförallt från Naturvårdsverket, Stockholms Marina Forskningscentrum, Skogsstyrelsen samt arrendatorn på Södra Askö.

Konsekvensutredning hur allemansrätten påverkas

Enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) skall länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna föreskrifterna som riktar sig till allmänheten.

Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att inskränkning för allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad.

De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunen. Kostnaden för skötsel och skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

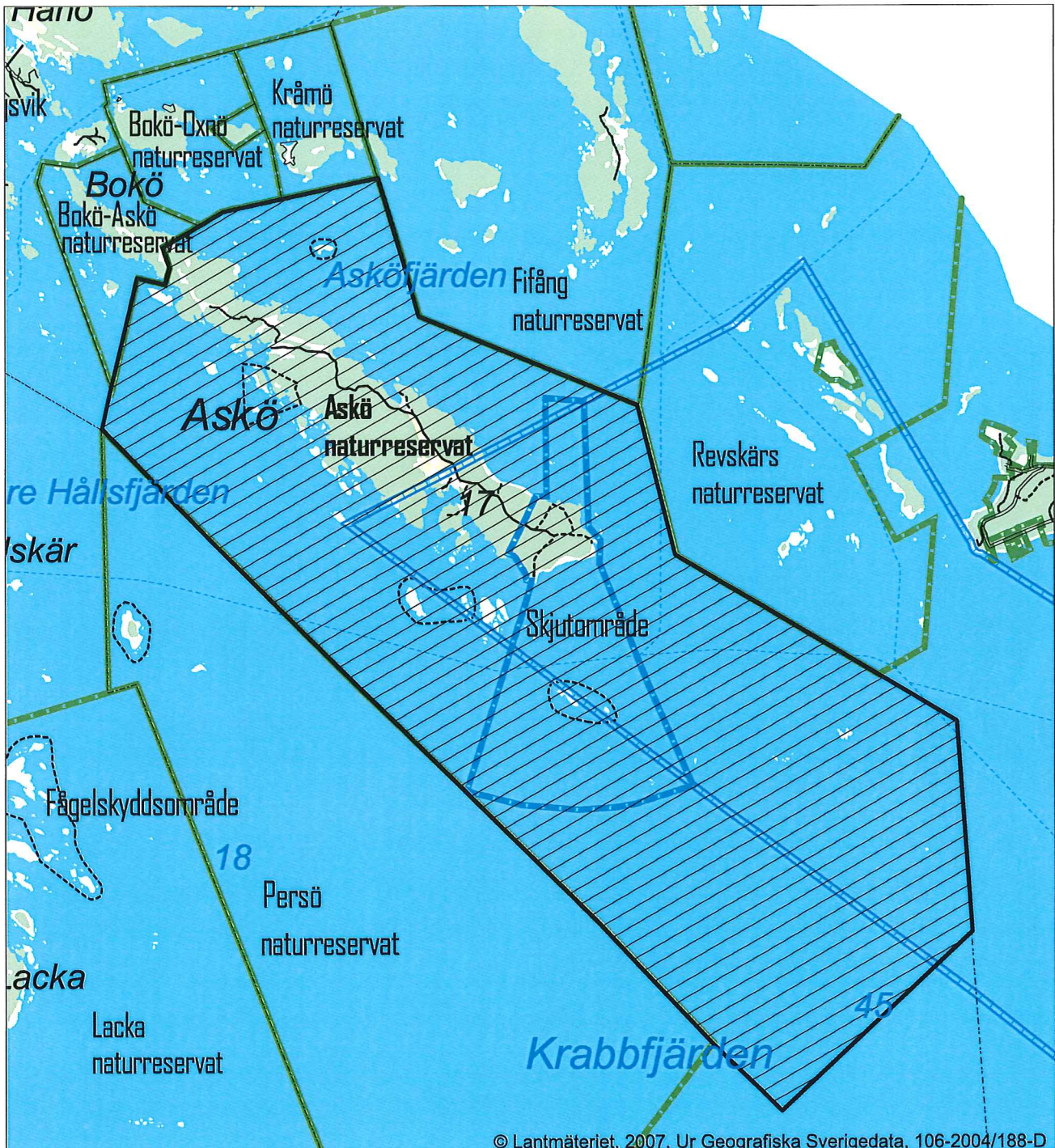
Beslutande i detta ärende har varit länsrådet Kurt Ekelund. I den slutliga handläggningen har enhetschefen för naturvård Greger Nordlöf, naturvårdshandläggarna Trine Haugset och Jenny Öhlander samt jägmästare Staffan Karlsson deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Kurt Ekelund

Staffan Karlsson

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med underbilagor
3. Hur man överklagar



© Lantmäteriet, 2007. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-D

Askö naturreservat

Terrängkartan

Trosa kommun

Teckenförklaring



Askö naturreservat

Skala 1:75 000



LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄNNaturvårdsenheten
Örjan Hallnäs
785 49 05

BESLUT

Datum
20.12.2005Beteckning
511-2005-24066
0181-02-011

Enligt sändlista

Beslut om tillägg av föreskrifter och syfte för marina naturvärden i naturreservatet Fifång i Södertälje kommun

(3 bilagor)

Administrativa uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Naturreservatet Fifång
Objektnummer	0181-02-011
Kommun	Södertälje
Församling	Mörkö
Natura 2000-område	Fifång, områdesbeteckning SE0110101, utgör del av reservatet (176 ha)
Natura 2000-habitat	<p>Årull vegetation på driftvallar (1210)</p> <p>Havsstrandängar av Östersjötyp (1630)</p> <p>Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar (8220)</p> <p>Västlig taiga (9010)</p> <p>Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar med rik epifytflora (9020)</p> <p>Trädklädda betesmarker (9070)</p> <p>Lövsumpskogar (9080)</p>
Lägesbeskrivning	Reservatet ligger ca 10 km sydost om Trosa och 4 km söder om Mörkö.
Topografisk karta	Nynäshamn 9I NV och 9I SV
Ekonomisk karta	Blad nr 098 41, 098 42, 098 51 och 098 52.
Naturgeografisk region	Region 25c, "Sörmlands (och norra Götalands) skärgårdar"
Fastighet	Fifång 1:1. Allmänt vatten ingår i naturreservatet.
Markägare	Staten, genom Naturvårdsverket
Areal	Ca 1700 hektar, varav landareal ca 234 ha
Reservatsförvaltare	Länstyrelsen

BESLUT

Med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) beslutar Länsstyrelsen om nya föreskrifter och nytt syfte för naturreservatet Fifång. Dessa skall ersätta tidigare föreskrifter och syfte enligt Länsstyrelsens beslut den 28 maj 1999 med beteckningen 18513-1999-12049, 0181-02-011.

**BESLUT**Datum
20.12.2005Beteckning
511-2005-24066
0181-02-011**Naturreservatets syfte**

Syftet med naturreservatet Fifång skall vara att bevara och vårda ett mellanskär-gårdsområde med dess höga naturvärden, dess betydelse som referensområde för den marina forskningen, dess stora kulturvärden, dess värdefulla växt- och djurliv, samt dess stora värde för friluftslivet. De marina biotoperna ska skyddas och förstärkas för att gynna den biologiska mångfalden. De livsmiljöer och arter som är grunden för att området har föreslagits till Natura 2000 skall ha en gynnsam bevarandestatus.

Syftet skall uppnås genom att de kulturformade naturvärdena på Fifång bibehålls genom skötsel. Det gäller framför allt gammal grov ek och andra ädellövträd samt strandängar. Vidare ska skogen undantas från skogsbruk och i huvudsak få utvecklas fritt. Områdets kvaliteter för det rörliga friluftslivet skall tillvaratas men vid eventuell konflikt ska värnandet om naturvärdena ges företräde. Inga anläggningar eller byggnader skall tillkomma i reservatet, annat än vad som behövs för reservatsskötseln eller friluftslivet.

För att uppnå syftet med det marina områdesskyddet ska exploatering av de marina miljöerna förhindras. Mänsklig påverkan på områdets vattenmiljö, havsbottnar och undervattensvegetation minimeras. Tillförsel av gödningsmedel och bekämpningsmedel m.m. till vattnet ska inte förekomma inom reservatet. Reservatet undantas därför från verksamheter som t.ex. muddring och fiskodling.

I den löpande skötseln ska ökad kunskap om hotade och hänsynskrävande arter i reservatet beaktas.

Prioriterade bevarandevärden

1. Naturmiljön med de naturtyper (enligt habitatdirektivet, 92/43/EEG) som finns i området, varav följande bedöms vara av hög prioritet för bevarande inom EU:
 - *västlig taiga,*
 - *havsstrandängar av Östersjötyp,*
 - *boreonemoral, äldre naturliga ädellövskogar med rik epifytflora,*
 - *lövsumpskogar,*
2. den biologiska mångfalden med de rödlistade arter som är knutna till områdets naturtyper, såväl terrestra som marina.



BESLUT

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap.5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. på land eller i vatten bedriva täkt, schaktning, fyllning, dikning eller liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, dräneringsförhållanden eller bottnar,
2. muddra, med undantag av vad som följer av punkt A16 nedan,
3. plantera skog eller odla energiskog,
4. sätta upp stängsel med undantag för betesstängsel,
5. anordna upplag, avfallstipp eller liknande annat än tillfälligt upplag för reservatets skötsel,
6. anlägga eller bedriva fiskodling eller annan akvakultur,
7. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
9. kalka eller gödsla,
10. uppföra byggnad, brygga, mast eller annan anläggning. Länsstyrelsen kan dock ge tillstånd till byggnad eller anläggning som behövs för reservatets skötsel eller friluftslivet,
11. jaga. Länsstyrelsen kan dock ge tillstånd till jakt på mink,
12. avverka levande eller döda träd eller utföra andra skogliga åtgärder.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

13. dra fram ledningar i luft, mark eller vatten,
14. anlägga väg, stig eller rastplats,
15. sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning,
16. underhållsmuddra vid befintliga hamnar, kajer eller bryggor i Sörviken, samt att deponera massorna.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot åtgärder som behövs för områdets skötsel eller för dokumentation av områdets naturvärden, och som anges i bifogad skötselplan. Föreskrifterna skall heller inte utgöra hinder för nödvändiga underhållsåtgärder för Sjöfartsverkets säkerhetsanstalter vid utmärkta farleder, exempelvis siktröjningar kring fyren.



BESLUT

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga upplysningsskyltar,
2. avverkning, röjning och gallring enligt vad som närmare anges i bifogad skötselplan,
3. slätter, stängsling och betesdrift enligt bifogad skötselplan,
4. utmärkning av stig, anordnande av stängselgenomgångar samt utplacering av torrdass och sopställ enligt bifogad skötselplan,
5. anläggning av eldstäder och rastplatser enligt bifogad skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
3. gräva upp växter såsom ris, örter, gräs, mossor och lavar, eller ta bort vedlevande svampar, eller dra loss undervattensväxter,
4. störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd eller fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur),
5. medföra hund som inte är kopplad,
6. för längre tid än tre dygn i följd förankra båt vid samma plats. Föreskriften gäller ej vid brygga,
7. för längre tid än tre dygn i följd tälta på samma plats,
8. elda annat än på anvisad plats,
9. bedriva läktring (omlastning av gods mellan fartyg),
10. vid oljesanering använda kemiska bekämpningsmedel.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling. Samtidigt upphör föreskrifterna i Länsstyrelsens beslut den 28 maj 1999 (Stockholms läns författningssamling 01FS 1999:96, 01-06:8) att gälla.

**BESLUT**

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatsförvaltare

I enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Länsstyrelsen i Stockholms län förvaltare i naturvårdshänseende för naturreservatet.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön m.m. Bland dessa kan nämnas följande:

- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Eftersom ön Fifång är ett Natura 2000-område gäller där tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap 28 a § miljöbalken.
- Förbudet mot dumpning av alla typer av avfall inom svenskt sjöterritorium enligt 15 kap 31 § miljöbalken.
- Reservatet ligger innanför trålgränsen, vilket innebär att allt trålfiske är förbjudet, i enlighet med 3 kap 10 § Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (FIFS 2004:36).
- Reglering av trafik med vattenskoter, se längre fram i detta beslut.

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT**Översiktlig beskrivning av området**

Reservatet är beläget i skärgården söder om Mörkö och utgör Södertälje kommuns södra spets. Det omfattar öarna Fifång, Oxnö och Korpen samt ett 20-tal mindre holmar och skär tillsammans med mellanliggande havsområde. Reservatets avgränsning framgår av bifogad karta (bilaga 1). Området har en för södra Södertörns kusttrakter typisk topografi och vegetation. Det är ett sprickdalslandskap dominerat av hällmarker och med relativt stora höjdskillnader och branta bergsstup. Reservatet ingår i "Sörmlandskustens marinskyddsområde" som planeras bestå av ett flertal sammanhängande marina naturreservat.

Vegetationen domineras av karga hällmarkstallskogar. På Fifång och Korpen finns, liksom på många ställen i dessa trakter, ett betydande inslag av ädellövträd, framför allt ek. På delar av Fifång finns också grandominerade skogar och ett större alkärr.

**BESLUT**

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

Fifång är en flikig ö med några djupt inskurna vikar vars inre delar ligger ganska nära varandra. Där finns gott om lämpliga natthamnar för fritidsbåtar. I svackan mellan Sörviken och Norrviken finns strandängar, gamla odlingsmarker och bebyggelse från bosättning långt tillbaka i tiden. Väster om bebyggelsen finns också ganska stora områden med tydlig prägel av före detta ängsmark med glesa bestånd av gamla grova ekar och i vissa partier igenväxt, grandominerad skog med betydande inblandning av gamla ekar. På Fifånga ekar finns en mycket exklusiv lavflora med många rödlistade arter. Några är ytterst sällsynta, exempelvis stor sönderfallslav.

Moränen innehåller en hög andel kalk beroende på närheten till större kalkstensförekomster. Basrika jordar och en historia som slättermark har samverkat till en rik kärlväxtflora på de moräntäckta delarna av centrala och sydvästra Fifång samt Korpen.

Naturreseptatet Fifång gränsar i söder och sydväst till Naturreseptatet Askö (Södermanlands län) samt i sydost till Revskärs naturreseptat. För Asköreseptatet (och senare även flera angränsande reseptat, bland annat Hartsö) planeras införandet av marina föreskrifter på samma sätt som för Fifång. Avsikten är att erhålla ett stort sammanhängande reseptatsområde med syfte att tillvarata höga marina värden. Av tradition har det mesta av forskning och undersökningar i storområdet gjorts söder och väster om Askö, vilket därmed är ett av de mest välstuderade längs Östersjökusten. Askölaboratoriet har funnits där sedan 1961 och är basen för miljöövervakning och vetenskaplig forskning.

Bottnarna inom reseptatet är huvudsakligen mjuka, men även hårbottnar förekommer. Bottentyper med en mosaik av hårdare och mjukare substrat uppvisar ofta en hög biodiversitet. Sammantaget innehåller reseptatet de flesta av de bottentyper som förekommer i Östersjön, bland dem även ett mindre inslag av morän vilket är tämligen ovanligt i Stockholms södra skärgård. Naturreseptatet är därmed representativt för den marina miljön i Svealands kustzon.

Faunan och floran i vattenområdena är endast översiktligt kartlagda och är typiska för Svealandskusten. Fiskfaunan består av allmänna arter som gädda, abborre, id, braxen och gös. Stora mängder strömming har rapporterats övervintra inom reseptatet. Vattnen har också bedömts vara lämpliga för strömmingslek. Mjukbottenfaunan karaktäriseras av för området typiska arter av musslor, snäckor och kräftdjur. De innersta delarna av Fifånga vikar är mycket grunda med artrik undervattensvegetation, bland annat förekommer flera arter av kransalger och nate. Eftersom reseptatet innehåller flera områden med grund sandig botten finns förutsättningar för bandtångsvegetation (s.k. ålgräsängar). Vegetationstypens utbredning är dock inte undersökt i reseptatet.



BESLUT

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

Naturreseptatet omfattar ett område som har givits mycket högt naturvärde i Länsstyrelsens naturkatalog över värdefulla naturområden (remissförslag 1996, områdesnummer 81.33).

Naturreseptatet ingår i områden som är av riksintresse för såväl naturvården som friluftslivet, enligt 3 kap 6 § och 4 kap 2 § miljöbalken.

Natura 2000-område

En del av naturreseptatet (ön Fifång om cirka 176 ha) ingår i nätverket Natura 2000. På första sidan i beslutet anges samtliga naturtyper som i enlighet med EG:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG) utgjort grund för att området föreslagits. Inga Natura 2000-arter finns rapporterade för området.

HELCOM

Askö-Hartsöområdet är utpekade av Naturvårdsverket som ett s.k. Baltic Sea Protected Area (BSPA) som ingår i Helsingforskommissionens (HELCOM:s) nätverk av skyddade marina områden i Östersjön.

Hot mot reservatets naturvärden

Det främsta hotet mot området är farleden som går längs den östra reservatsgränsen. Tung fartygstransport in till Södertälje sker regelbundet utefter denna led. Ett känt exempel är oljeolyckan med den ryska tankern Tsesis som grundstötte alldeles vid reservatsgränsen i oktober 1977.

Redan idag finns mycket fritidsbåtar i området, och en ökning av dessa skulle kunna påverka den marina miljön negativt. Exempelvis är kransalger känsliga för fysisk störning från t.ex. småbåtstrafik och muddringsarbeten. Ett hot kan också vara lokal övergödning orsakad av utsläpp från båttoaletter.

Ärendets beredning

Naturreseptatet Fifång bildades av Länsstyrelsen den 28 maj 1999 i syfte att skydda ett mellanskärgårdsområde med dess natur- och kulturvärden, växt- och djurliv samt värden för friluftslivet. I regeringens miljömålsproposition framhålls vikten av att skydda marina miljöer, vilket har fått Länsstyrelsen att ta upp frågan om utvidgning av skyddet genom tillägg av marina föreskrifter för Fifångs naturreseptat.

Reservatsförslaget med tillägg av syfte och föreskrifter för områdets marina naturvärden har utarbetats i nära samarbete med Länsstyrelsen i Södermanlands län, som samtidigt utför motsvarande revidering av beslutet för det angränsande naturreseptatet Askö i Trosa kommun.

Innebörden av föreskrifter, beskrivning av området och dess naturvärden, skötselplan m.m. för reservatets terrestra miljöer skiljer sig inte nämnvärt från föregå-



BESLUT

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

ende beslut. Förändringar har däremot skett när det gäller disposition och formuleringar, för att följa naturvårdsverkets nya handbok (2003:3) för bildande av naturreservat.

Reservatsförslaget har enligt 24, 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd m.m. sänts för samråd till Södertälje kommun, Naturvårdsverket, Fiskeriverket, Sjöfartsverket, Statens Geologiska Undersökning, fiskerättshavaren samt Södertälje Båtsällskap. Ingen har erinrat mot förslaget att införa marina skyddsbestämmelser för naturreservatet Fifång. Sjöfartsverket anger att det har planer på att inleda en förstudie för att återinrätta en tidigare farled väster om Fifång mellan öarna Oxnö och Korpen. Om det vid ett sådant inrättande uppkommer behov av muddring eller uppförande av fyrar eller andra sjömärken ska frågan prövas mot reservatsföreskrifterna i sedvanlig ordning. Vid en sådan prövning sker en avvägning mellan behovet av en ny farled och den påverkan som kan ske på reservatets naturvärden.

Länsstyrelsens bedömning

Den bedömning kvarstår, som Länsstyrelsen vid reservatets bildande år 1999 gjorde av landmiljöns värden och reservatets värden för friluftslivet (se beslut av den 28 maj 1999). Huvuddragen i bedömningen var att Fifångs ädellövskogsbestånd, hävdade strandängar, grunda vikar och äldre barrskogar har så höga naturvärden att området borde avsättas som naturreservat, samt att ön Fifångs stora betydelse för båtlivet genom säkra och ändamålsenliga hamnmöjligheter ger området ett mycket stort värde för det rörliga friluftslivet.

Bakgrund till införande av marina skyddsföreskrifter

I Sverige är skydd av marina miljöer eftersatt jämfört med skydd av terrestra miljöer som skogar och odlingslandskap. Enligt miljö kvalitetsmålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård*, delmål 1 (*skyddsvärda marina miljöer*), ska ytterligare fem marina områden vara skyddade som naturreservat senast år 2005. Bildande av marina reservat är även ett viktigt led i det internationella samarbetet för att bevara Östersjön som ett ekologiskt fungerande innanhav. I första hand hänvisar Länsstyrelsen till Helsingforskonventionen 1992 samt övriga rekommendationer inom ramen för HELCOM.

Landsort-Askö-Hartsöområdet, där delar av Fifångsreservatet ingår, uppfyller Naturvårdsverkets kriterier för ekologisk-biografiska, vetenskapliga och sociala värden vid val av områden för marint skydd (Naturvårdsverkets rapport 3336). Länsstyrelsen i Södermanlands län avser att, parallellt med detta beslut, införa ett liknande marint skydd för Askö naturreservat som gränsar till Fifång. Man har även planer på att gå vidare genom att bilda ett större marint reservatskomplex som skulle omfatta vattenområdena till flera befintliga naturreservat i den sörmländska skärgården. Länsstyrelsen anser att naturreservatet Fifång ska ingå

**BESLUT**

Datum

20.12.2005

511-2005-24066

0181-02-011

som en del av detta stora område och att det därför är lämpligt att ge naturreservatet Fifång marin skyddsstatus.

Förenlighet med översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer att tillägget av marina föreskrifter för reservatet är väl förenligt med gällande översiktsplan för Södertälje kommun, antagen i april 2004. I översiktsplanen framgår att Fifång är skyddat som naturreservat. Det anges också att den del av skärgården där Fifång ligger är riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv. Vidare anges ön Fifånga Natura 2000-status.

Hushållning med mark- och vattenområden

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat med marint områdesskydd i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken. Reservatet ingår i riksintresseområden för såväl naturvård (Stockholms skärgård: Långö – Fifång – södra Torö – Järflotta) som friluftsliv (Stockholms skärgård, yttre delen). Två farleder av riksintresse går genom reservatsområdet, dels Bokesundsleden (farled nr. 409) som skär nordvästra hörnet av reservatet, dels Landsort-Södertälje (nr. 511) som löper i nord-sydlig riktning öster om ön Fifång. Länsstyrelsen bedömer att reservatsbestämmelserna inte utgör något hinder för sjöfartens nyttotrafik.

Fiske

Rätt till fiske i enskilt respektive allmänt vatten anges i fiskelagen (1993:787). Större delen av reservatet utgörs av enskilt vatten och endast de öppna vattnen söder om ön Fifång är allmänna. Staten har i egenskap av markägare tecknat upplåtelseavtal med arrendator för yrkesfiske på enskilt vatten inom reservatet. Beslutet innebär ingen inskränkning av enskilt fiske på enskilt vatten.

Vattenskotetrafik

Med stöd av 3 § förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter beslutade Länsstyrelsen den 20 maj 2005 att vattenskoter endast får användas i allmänna farleder inom 300 meter på var sida om mittlinjen enligt den farledssträckning som är markerad på aktuellt sjökort, dock inte närmare land än 100 meter från strandlinjen vid normalvattenstånd. För naturreservatet Fifånga del berörs östra kanten respektive nordvästra hörnet av två farleder (se beslutskarta, bilaga 1). Längs östra kanten är körning därmed tillåten in till 100 meters avstånd från stranden.

Frågan om införande av förbud mot vattenskotetrafik längs farleder inom reservatet har övervägts. Länsstyrelsens bedömning är dock att vattenskotetrafik i området för närvarande inte är något problem varför reglering inte behövs. Om det i en framtid skulle visa sig att vattenskotetrafik står i konflikt med reservatets syfte får frågan tas upp igen.



BESLUT

Datum
20.12.2005

511-2005-24066
0181-02-011

Intresseprövning

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att förordna om marina föreskrifter för naturreservatet Fifång samt att till skötselplanen utarbeta ett uppföljningsprogram för de marina naturvärdena. För att uppnå det skydd som behövs för områdets marina naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot åtgärder som muddring, fiskodling och läktring.

Miljö kvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att tillägget av marint skyddssyfte och marina föreskrifter för reservatet är förenligt med regeringens miljö kvalitetsmål. Reservatsbeslutet bidrar till att uppfylla miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* genom att ge ett skyddsvärt marint område långsiktigt skydd.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, se bilaga 3.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Bo Hansson. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljö- och planeringsdirektör Lars Nyberg, naturvårdschef Anders Nylén, miljöinformationschef Cathy Hill, länsfiskekonsulent Henrik C Andersson, kommunikationsdirektör Peter Huledal, länsassessor Camilla Frisch, samt miljöhandläggare Örjan Hallnäs, den sistnämnde föredragande.

Bo Hansson

Örjan Hallnäs

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Hur man överklagar
3. Skötselplan

**BESLUT**Datum
20.12.2005511-2005-24066
0181-02-011**Sändlista för beslutet**

Akten

Stockholms läns författningssamling
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Skogsvårdsstyrelsen, Portalgatan 2 B, 754 23 UPPSALA
Södertälje kommun, 151 89 SÖDERTÄLJE (2 ex)
Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING
Kammarkollegiet, Box 2218, 103 15 STOCKHOLM
Jan Lagerström, Gustavsro Torö, 149 92 NYNÄSHAMN
Södertälje Båtsällskap, Box 287, 151 24 SÖDERTÄLJE (3 ex)
Sjöfartsverket, 601 78 NORRKÖPING
Kustbevakningen, Regionledning Ost, Box 1184, 131 27 NACKA STRAND
Fiskeriverket, Box 423, 401 26 GÖTEBORG
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
Stockholms Marina Forskningscenter, Stockholms universitet, 106 91
STOCKHOLM
Skärgårdsstiftelsen, Box 7669, 103 94 STOCKHOLM
Lantmäterimyndigheten, Södertäljegruppen
Lantmäterimyndigheten, fastighetsregistret (efter laga kraft)

Länsöverdirektören
Miljöinformationsenheten
Länsfiskekonsulenten
Kommunikationsdirektören
Juridiska enheten

Beslutet kungörs i ortstidning


Naturreservatet Fifång

Bilaga 1
till beslutet

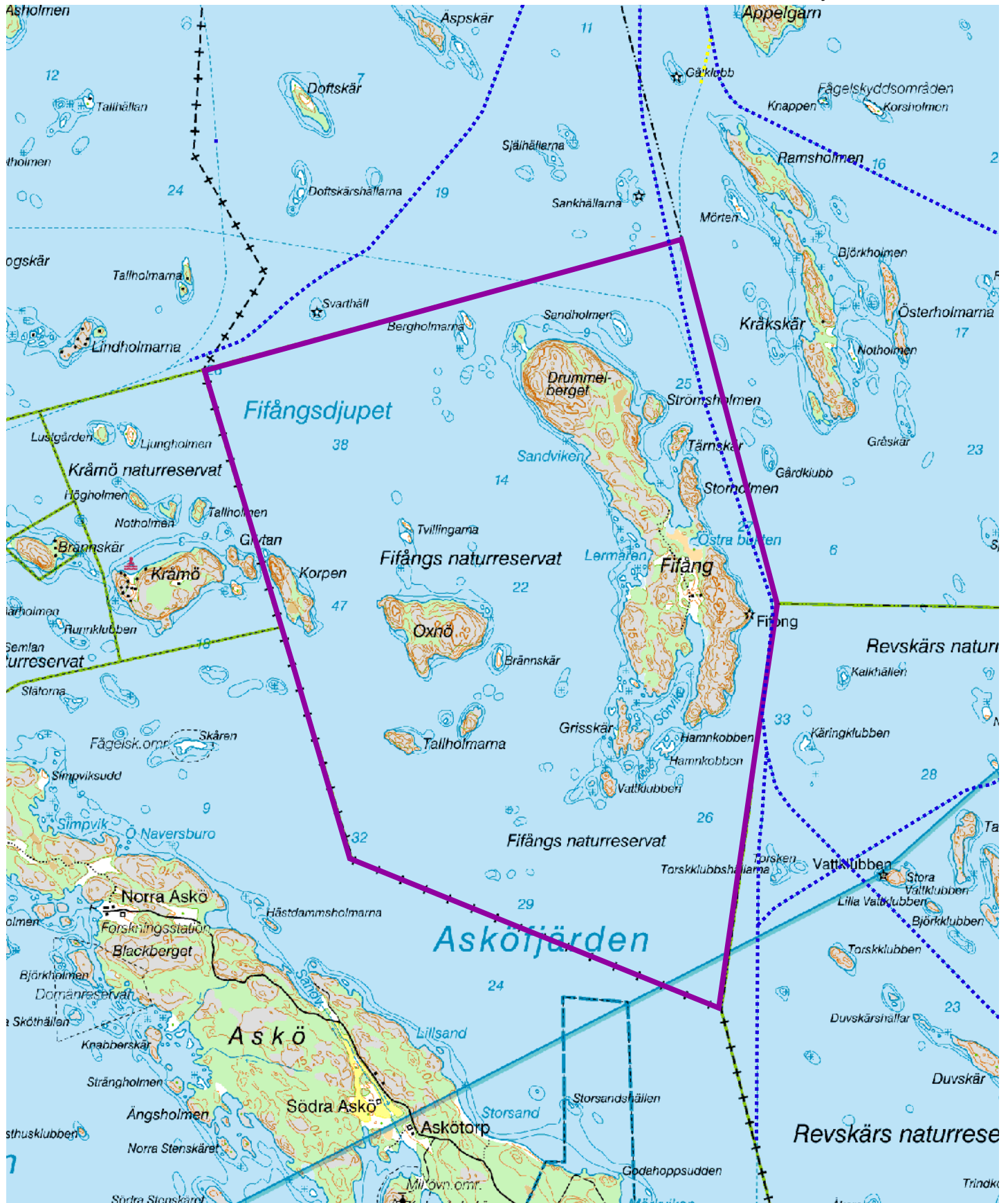
Beslutskarta

 Reservatsgräns

 Allmänna farleder (ur Terrängkartan)

0 500 1000 1500 2000 m
 (skala 1:40 000)

Tillhör Länsstyrelsens beslut
Dnr. 511-2005-24066
Objektnr. 0181-02-011





Enheten för naturvård
Sandra Thunander

Enligt sändlista

Beslut om undantag från föreskrift i Fifångs naturreservat, Södertälje kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken beslutar Länsstyrelsen om att införa ett undantag från föreskrifterna för Fifångs naturreservat (diarienummer 511-2005-24066) beslutade 2005-12-20.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får bedriva jakt i förvaltningssyfte.

Bakgrund och bedömning

Enligt föreskrifterna för Fifångs naturreservat är jakt förbjuden. Länsstyrelsen har på senare år observerat att bök av vildsvin i reservatet är omfattande och äventyrar områdets naturvärden. Då det i framtiden även kan uppstå problem med annat vilt bedömer Länsstyrelsen det som angeläget med ett undantag till reservatsföreskrifterna för att tillåta viss jakt. Naturreservatet förvaltas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Fastighetsägare och innehavare av jakträtten är staten genom Naturvårdsverket.

Länsstyrelsen bedömer därför att det finns synnerliga skäl att införa ett undantag från föreskrifterna för jakt i förvaltningssyfte.

Beslut i detta ärende har fattats och godkänts digitalt av länsöverdirektör Johan von Sydow. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit miljödirektör Göran Åström, jurist Lovisa Ristner samt miljöhandläggare Sandra Thunander, föredragande.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 1.

BESLUT**Datum**
2018-10-27**Beteckning**
511-46311-2018
0181-02-011**Sändlista**Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.seRiksantikvarieämbetet registrator@raa.seSkogsvårdsstyrelsen skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.seSödertälje kommun kontaktcenter@sodertalje.seKammarkollegiet registratur@kammarkollegiet.seSödertälje Båtsällskap sodertalje.batsallskap@telia.comKustbevakningen registrator@kustbevakningen.seHavs- och vattenmyndigheten havochvatten@havochvatten.se



Hur man överklagar hos regeringen, Miljö- och energidepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljö- och energidepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljö- och energidepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag du har tagit del av **beslutet**.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.



Enheten för landskap och naturskydd

Enligt sändlista

Beslut om undantag från föreskrifterna för åtgärder mot riskträd och åtgärder i syfte att begränsa skador orsakade av angrepp från granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden i 168 naturreservat i Stockholms län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att införa följande undantag från föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken eller motsvarande lagrum i de naturreservat som framgår av bilaga 1.

Förvaltaren för naturreservatet eller den förvaltaren utser får, trots naturreservatets föreskrifter, utföra följande åtgärder:

- a) fälla eller kapa träd som utgör risk för skada på människor eller egendom, åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet,
- b) åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden genom barkning, rotkapning av vindfällda träd samt utplacering av fällor eller fångstvirke. Eventuellt fångstvirke får föras ut ur reservatet,
- c) fällning av gran som angripits av granbarkborre eller av annan art som utgör ett hot mot områdets kontinuitetsberoende naturvärden. Oskadliggörande av fällda träd som yngelplats för granbarkborre eller annan art. Träden lämnas inom naturreservatet.

Upplysning

Förvaltaren behöver medgivande från respektive fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till marken innan eventuella åtgärder i respektive naturreservat genomförs.

För de naturreservat som helt eller delvis ingår i Natura 2000-nätverket krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

BESLUTDatum
2020-06-16Beteckning
511-20118-2020**Skälen för Länsstyrelsens beslut*****Bakgrund***

Efter stormen Alfrida i januari 2019 och utvecklingen av angrepp av granbarkborre i södra Sverige och i länet har Länsstyrelsen sett ett behov av att i förvaltningen av naturreservat kunna utföra vissa begränsade åtgärder i syfte att säkerställa naturreservatens bevarandevärden. Bland annat åtgärder för att kunna fälla eller kapa riskträd som riskerar skada människa eller egendom och åtgärder för att minska risken för omfattande angrepp av i första hand granbarkborre som kan påverka reservatens värden negativt. Flertalet naturreservat har i föreskrifterna regleringar som inte möjliggör ens begränsade åtgärder mot riskträd eller granbarkborre. Stora utbrott av granbarkborre kan innebära risk för att syftet med skyddet inte kan nås. Behovet av undantag för sådana åtgärder har således framkommit i efterhand då de aktualiserats efter stormen Alfrida och utbredningen av granbarkborreangrepp i södra Sverige under de senaste åren.

Samråd

Länsstyrelsen har i ärendet samrått med Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Det ursprungliga förslaget till beslut om undantag omfattade även undantag mot invasiva främmande arter. Skogsstyrelsen har ej några synpunkter på Länsstyrelsens förslag till beslut. Naturvårdsverket menar att det vore att föredra om länsstyrelsen tar separata beslut avseende granbarkborreangrepp, invasiva främmande arter respektive riskträd. Naturvårdsverket anger vidare att situationen vad gäller angrepp av granbarkborre är allvarlig och att verket har förståelse för att länsstyrelsen därför i detta läge behöver agera snabbt. Naturvårdsverket kan dock inte bedöma lämpligheten av ett så omfattande beslut som länsstyrelsen föreslår eftersom det skulle kräva jämförelser med samtliga gällande beslut. Istället belyser Naturvårdsverket i sitt yttrande som vägledning till Länsstyrelsen de konsekvenser beslutsförslaget kan ha utifrån gällande lagstiftning och aktuell vägledning om hantering av granbarkborrar i skyddade områden. Verket anger bl.a. följande. Det optimala arbetssättet är att efter en analys av skäl och syfte i samtliga berörda naturreservat besluta om införande av nya föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken där de behövs för att tillgodose syftet. I akuta situationer kan dock samlingsbeslut om införande av undantag vara en väg att gå, och att söka dispens ett tredje alternativ. Naturvårdsverket bedömer att en förutsättning för att ta ett samlat beslut som rör flera naturreservatsbeslut är att länsstyrelsen i prövningen redogör för vilka överväganden länsstyrelsen har gjort i varje reservat. Vidare anger Naturvårdsverket att en nackdel med ett beslut om undantag är att det gäller för all framtid om det inte ändras, och behovet av levande gran respektive död ved kan variera över tid i ett enskilt reservat. Dock finns en möjlighet att tidsbegränsa undantag från föreskrifter, i detta fall exempelvis på fem år. Det kan vara en betydligt enklare lösning än att eventuellt vid ett senare tillfälle besluta om att avskaffa undantaget om det skulle visa sig behövas.

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län är positiva till ett undantag som tydliggör att riskträd kan åtgärdas då de förvaltar många naturreservat som är välbesökta. De

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

anger vidare att de dock inte har ekonomiska möjligheter att genomföra aktiv bekämpning enligt de olika förslag som anges utan kommer att fälla riskträd efter hand som de dör och lämna kvar träden obearbetade om det inte kan tillsättas ekonomiska resurser utifrån.

Järfälla kommun föreslår att Molnsätra naturreservat ska läggas till och omfattas av länsstyrelsens beslut om undantag då det där förekommer den invasiva arten gul skunkkalla.

Länsstyrelsens bedömning

Efter genomfört samråd väljer Länsstyrelsen att dela upp besluten och i första hand gå vidare med ett beslut om undantag för att kunna åtgärda riskträd samt undantag för att kunna bekämpa angrepp av granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden vilket Länsstyrelsen ser som mest prioriterat.

Länsstyrelsen delar även Naturvårdsverkets uppfattning om att det hade varit lämpligare att besluta om nya föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, i kombination med ett undantag. Därmed skulle markägaren också förpliktigas tåla föreslagna åtgärder. Länsstyrelsen väljer dock att i den akuta situation som råder i dagsläget införa ett undantag från föreskrifterna för de aktuella reservaten för att reservatsförvaltaren ska kunna genomföra åtgärder mot riskträd samt åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre vilket är angeläget. Detta för att kunna uppnå syftet med skyddet där kontinuitetsberoende naturvärden kan hotas genom storskaliga angrepp av granbarkborre. Detta kan behövas inte minst när stor risk för ökad populationstillväxt råder. Innan åtgärder utförs bör samråd ske med Skogsstyrelsen om så bedöms nödvändigt, för ett ställningstagande till åtgärdernas förutsättningar för att ge ett positivt resultat. Den prövning som Naturvårdsverket efterlyser inför detta beslut om undantag kommer att behöva göras inför ställningstagande av eventuella åtgärder vid respektive enskilt tillfälle, aktuell hotbild och förenlighet med syftet. Länsstyrelsens nu aktuella beslut om undantag innebär att förvaltaren har möjlighet att vidta åtgärder för att undvika negativ påverkan på syftet med skyddet, om hotet uppstår. Undantaget innebär ingen skyldighet att vidta åtgärder eller möjlighet att vidta åtgärder som inte har stöd i syftet med skyddet.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att det saknas tillräckliga skäl för att tidsbegränsa undantagen. Beslut om undantag kan ändras. Då undantagen endast innebär en möjlighet att vidta åtgärder och att undantagen endast gäller förvaltaren, som ansvarar för skötseln av det berörda naturreservatets långsiktiga vård, bedömer Länsstyrelsen att det saknas anledning att tidsbegränsa undantagen.

Efter samråd väljer Länsstyrelsen att inte ta med undantag för att kunna bekämpa invasiva främmande arter i detta beslut. Det innebär att Länsstyrelsen väljer att inte komplettera listan med Molnsätra naturreservat i enlighet med Järfälla kommuns förslag. Av reservatsbeslutet för Molnsätra framgår bland annat att det

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

råder tillståndsplikt för att avverka träd. Det finns således möjlighet att efter tillstånd avverka träd utöver vad som anges i skötselplanen om så erfordras.

Aktuella åtgärder**Riskträd**

Riskträd kan orsaka skada på människa eller egendom. För att riskträd i naturreservaten utmed vägar, markerade stigar, leder och intill byggnader och anläggningar, ska kunna fällas och kapas, finner Länsstyrelsen att det finns skäl att införa ett undantag för att kunna åtgärda sådana träd. De träd som fälls eller kapas ska som huvudregel lämnas kvar på plats i naturreservatet för att mulna ned. Vid behov oskadliggörs åtgärdade träd som yngelplats för granbarkborre eller art som kan hota prioriterade bevarandevärden.

Genom att införa ett undantag från reservatsföreskrifterna tydliggörs att riskträd kan åtgärdas. Detta ska ske inom ramen för ordinarie skötsel och förvaltning som genomförs för att vidmakthålla ett ändamålsenligt skydd och för att uppfylla syftet med naturreservaten. Länsstyrelsen gör bedömningen att undantaget inte innebär någon försvagning av skyddet i berörda reservat utan endast förtydligar att riskträd kan åtgärdas. De synnerliga skäl som krävs för undantaget i denna del, i enlighet med 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken, är därför uppfyllda.

Granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden

Den torra sommaren 2018 orsakade en kraftig ökning av granbarkborrepopulationen i södra Sverige med ökade angrepp på gran som följd. Under år 2019 fördubblades angreppen av granbarkborre och problemen spred sig norrut i landet. Huvuddelen av angreppen sker i produktions-skogen men även skyddade områden påverkas. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket arbetar tillsammans med berörda länsstyrelser för att begränsa angreppen i våra skogar med formellt skydd. Vilka åtgärder som kan genomföras måste bedömas i varje enskilt fall och beror på vilka regler som gäller i varje enskilt område. I respektive regleringsbrev för år 2020 har myndigheterna fått i uppdrag som rör spridningen av granbarkborrar från skyddade områden. Att införa ett undantag från föreskrifterna för att reservatsförvaltaren ska kunna genomföra åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden är angeläget. Detta för att kunna uppnå syftet med skyddet där kontinuitetsberoende naturvärden kan hotas av storskaliga angrepp av granbarkborre. Vilket kan behövas inte minst när stor risk för ökad populationstillväxt råder. Innan åtgärder utförs bör samråd ske med Skogsstyrelsen om så bedöms nödvändigt, för ett ställningstagande till åtgärdernas förutsättningar för att ge ett positivt resultat.

Genom att införa ett undantag för att vid behov kunna genomföra åtgärder kan viktiga kontinuitetsberoende naturvärden värnas och därmed syftet med skyddet. Om åtgärderna dessutom leder till att minska spridningen av granbarkborrar från

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

ett naturreservat till omgivande skogsmark är det positivt men åtgärder får inte vidtas om de riskerar att vara oförenliga med ett reservats syfte. Med ett undantag erhålls ett ändamålsenligt skydd och en grund för framtida skötsel och förvaltning som bidrar till att uppfylla syftet med naturreservaten. Länsstyrelsen gör bedömningen att det nya undantaget innebär ett lika starkt skydd som tidigare och att de synnerliga skälen för ändringen i denna del, i enlighet med 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken, därför är uppfyllda.

Undantag från föreskrifterna

De aktuella åtgärderna är sådana som avses utföras av förvaltaren eller den förvaltaren utser och regleras genom undantag från föreskrifterna som ska gälla i angivna naturreservat (se bilaga 1). Undantagen gäller föreskrifter beslutade med stöd av 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken eller motsvarande lagrum. Genom undantagen kan reservatens ändamålsenliga skydd bibehållas genom att åtgärder mot riskträd samt mot angrepp av granbarkborre (eller andra arter) kan genomföras. En grund för framtida skötsel och förvaltning möjliggörs som bidrar till att uppfylla syftet med berörda naturreservat.

Då undantagen inte innebär någon ytterligare inskränkning enligt 7 kap. 5 § tredje stycket miljöbalken krävs ingen remiss till berörda markägare och innehavare av särskild rätt till marken, enligt 24 § tredje stycket p 2 förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Länsstyrelsen bedömer att de undantagna åtgärderna i de nu aktuella befintliga reservaten inte bör regleras i föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken som förpliktelser för markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla intrång. Därigenom krävs inte heller att förslaget till beslut remitteras till markägare och innehavare av särskild rätt till marken innan beslut fattas, enligt 24 § tredje stycket p 3 förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Denna hantering har valts i syfte att påskynda processen så att förvaltaren ska kunna vidta åtgärder så snart som möjligt. Eftersom undantagen är utformade på så sätt att de inte regleras som förpliktelser för markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla intrång behöver förvaltaren därför få ett medgivande från respektive fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till marken innan eventuella åtgärder genomförs. Länsstyrelsen gör bedömningen att ett medgivande för åtgärder mot riskträd eller åtgärder som minskar risken för skador på prioriterade bevarandevärden i reservatet, till följd av angrepp av granbarkborre, kommer att kunna erhållas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2.

Beslutet har fattats av landshövding Sven-Erik Österberg med enhetschef Annika Lindvall som föredragande. I den slutliga handläggningen har miljödirektör Göran Åström samt jurist Tina Stuube deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020**Kungörelse**

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Bilagor

- 1 Naturreservat som omfattas av beslutet
- 2 Hur man överklagar

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

BESLUT

Datum
2020-06-16

Beteckning
511-20118-2020

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på

www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1 till beslut om undantag från föreskrifter med dnr 511-20118-2020 (5 sidor)

Följande naturreservat omfattas av beslut om undantag från föreskrifterna för åtgärder mot riskträd och åtgärder i syfte att begränsa skador orsakade av angrepp från granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden i 168 naturreservat i Stockholms län.

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Brinkbäcken	Botkyrka	2000015	0127-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrnga	Botkyrka	2028869	0127-02-012	Länsstyrelsen i Stockholms län
Pålalmalm	Botkyrka	2000016	0127-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stora Uringe	Botkyrka	2042026	0127-02-014	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bornsjön	Botkyrka, Salem, Södertälje	2001390	0128-03-001	Stockholm Vatten AB
Adelsö-Sättra	Ekerö	2002816	0125-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Björkö	Ekerö	2000157	0125-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bonavik	Ekerö	2013363	0125-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Eldgarnsö	Ekerö	2000154	0125-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Husby	Ekerö	2000170	0125-02-008	Länsstyrelsen i Stockholms län
Huvududden	Ekerö	2000169	0125-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lövö	Ekerö	2024689	0125-02-011	Statens fastighetsverk
Väsby hage	Ekerö	2000155	0125-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fjärdlång	Haninge	2002299	0136-02-010	Skärgårdsstiftelsen resp. Haninge kom
Gullringskärrret	Haninge	2002724	0136-02-011	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gålö	Haninge	2001644	0136-02-002	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Kolartorp	Haninge	2026369	0136-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Nåttarö	Haninge	2014210	0136-02-017	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Sandemar	Haninge	2000007	0136-02-014	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skeppnan	Haninge	2026489	0136-02-015	Länsstyrelsen i Stockholms län
Sundby	Haninge	2002298	0136-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Svartsjön	Haninge	2026490	0136-02-016	Länsstyrelsen i Stockholms län
Utö	Haninge	2002296	0136-02-008	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Ålö-Rånö	Haninge	2014211	0136-02-018	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Häringe-Hammersta	Haninge, Nynäshamn	2000143	0136-02-013	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Tyresta	Haninge, Tyresö	2001110	0136-02-012	Stiftelsen Tyrestaskogen
Ekoberget	Nacka	2002726	0182-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Västra Järvafältet	Järfälla	2002198	0123-02-001	Järfälla kommun
Fifång	Södertälje	2002734	0181-02-011	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kappsta	Lidingö	2001388	0186-03-002	Lidingö kommun
Arholma-Idö	Norrtälje	2000846	0188-02-034	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Arsläjan	Norrtälje	2002818	0188-02-056	Länsstyrelsen i Stockholms län
Aspdalssjön	Norrtälje	2000844	0188-02-042	Länsstyrelsen i Stockholms län
Barnens Ö	Norrtälje	2042406	0188-02-091	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bellberget	Norrtälje	2043707	0188-02-100	Länsstyrelsen i Stockholms län
Björinge	Norrtälje	2000147	0188-02-048	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Blågårdsmossen	Norrtälje	2041049	0188-02-089	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bokullen	Norrtälje	2041333	0188-02-087	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borgskogen	Norrtälje	2000009	0188-02-040	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borntorp	Norrtälje	2000150	0188-02-050	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borudan - Pellemossen	Norrtälje	2045418	0188-02-109	Länsstyrelsen i Stockholms län
Broby	Norrtälje	2028949	0188-02-072	Länsstyrelsen i Stockholms län
Brännström	Norrtälje	2020026	0188-02-081	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bränntorpet	Norrtälje	2014207	0188-02-078	Länsstyrelsen i Stockholms län
Edebo-Sättra utskog	Norrtälje	2005587	0188-02-066	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ersmossen	Norrtälje	2050368	0188-02-116	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fiskarudden	Norrtälje	2000632	0188-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fäberget	Norrtälje	2050366	0188-02-119	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gammalbyberg	Norrtälje	2046836	0188-02-114	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gillberga	Norrtälje	2014284	0188-02-085	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gisslingö	Norrtälje	2043653	0188-02-098	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grendalen	Norrtälje	2045417	0188-02-105	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grevinnans rå	Norrtälje	2046152	0188-02-103	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grundsjömosarna	Norrtälje	2000834	0188-02-051	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gullunge	Norrtälje	2014248	0188-02-077	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hammaren	Norrtälje	2028909	0188-02-084	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hasselhorn	Norrtälje	2025889	0188-02-093	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hummelberget	Norrtälje	2005592	0188-02-063	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hundsjön	Norrtälje	2045648	0188-02-104	Länsstyrelsen i Stockholms län
Häverö prästäng	Norrtälje	2000164	0188-02-017	Länsstyrelsen i Stockholms län
Häverö-Bergby	Norrtälje	2000161	0188-02-036	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hökmossen	Norrtälje	2049661	0188-02-117	Länsstyrelsen i Stockholms län
Igelsjön	Norrtälje	2005579	0188-02-049	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kamsmosskogen	Norrtälje	2013395	0188-02-074	Länsstyrelsen i Stockholms län
Karlsdalsmossen	Norrtälje	2000628	0188-02-043	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kasberget	Norrtälje	2051678	0188-02-115	Länsstyrelsen i Stockholms län
Klovsten	Norrtälje	2045419	0188-02-110	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kornamossen	Norrtälje	2005580	0188-02-069	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kråkmyren	Norrtälje	2045420	0188-02-111	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ladudden	Norrtälje	2046759	0188-02-112	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ladängssjön	Norrtälje	2031250	0188-02-086	Länsstyrelsen i Stockholms län
Landsboda	Norrtälje	2043888	0188-02-099	Länsstyrelsen i Stockholms län
Larudan	Norrtälje	2045728	0188-02-102	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lidö	Norrtälje	2000879	0188-02-037	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Liss-Mårdsjöskogen	Norrtälje	2005586	0188-02-068	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lohärad-Svartkärret	Norrtälje	2014538	0188-02-071	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lövdalsskogen	Norrtälje	2002920	0188-02-061	Länsstyrelsen i Stockholms län
Markdal	Norrtälje	2042147	0188-02-095	Länsstyrelsen i Stockholms län
Marum	Norrtälje	2000847	0188-02-028	Norrtälje Naturvårdsstiftelse
Mornäsan	Norrtälje	2005594	0188-02-064	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Myrbacken	Norrtälje	2046794	0188-02-113	Länsstyrelsen i Stockholms län
Mårdsjön	Norrtälje	2027609	0188-02-079	Länsstyrelsen i Stockholms län
Måsjön-Borudamyren	Norrtälje	2000832	0188-02-053	Länsstyrelsen i Stockholms län
Linkudden	Norrtälje	2000831	0188-02-009	Norrtälje kommun
Mörtsjöskogen	Norrtälje	2002819	0188-02-059	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrhenninge	Norrtälje	2014215	0188-02-075	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrskogen	Norrtälje	2014292	0188-02-070	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrängsskogen	Norrtälje	2042827	0188-02-088	Länsstyrelsen i Stockholms län
Oxön	Norrtälje	2042767	0188-02-094	Länsstyrelsen i Stockholms län
Riddersholm	Norrtälje	2000880	0188-02-046	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Rimsjöskogen	Norrtälje	2000629	0188-02-041	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rotholma	Norrtälje	2042994	0188-02-097	Länsstyrelsen i Stockholms län
Råda	Norrtälje	2000159	0188-02-029	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rörvik	Norrtälje	2000165	0188-02-035	Norrtälje kommun
Singö-Söderby	Norrtälje	2043266	0188-02-096	Länsstyrelsen i Stockholms län
Smedsmoraskogen	Norrtälje	2005706	0188-02-065	Länsstyrelsen i Stockholms län
Småbodarna	Norrtälje	2045414	0188-02-108	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storanden	Norrtälje	2014216	0188-02-076	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storlaven	Norrtälje	2042247	0188-02-090	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stortjärnan	Norrtälje	2045731	0188-02-101	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storvikaren	Norrtälje	2014544	0188-02-080	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storängen	Norrtälje	2000633	0188-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skevik	Värmdö	2002731	0120-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ströja	Norrtälje	2000835	0188-02-052	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tre backar	Norrtälje	2042586	0188-02-092	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullviksbäcken	Norrtälje	2000881	0188-02-038	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vattmoraberget	Norrtälje	2043007	0188-02-062	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vickelsjön	Norrtälje	2000882	0188-02-047	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vågsjön	Norrtälje	2002759	0188-02-060	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ålandet	Norrtälje	2043738	0188-02-118	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ön-Bokulludden	Norrtälje	2002833	0188-02-058	Länsstyrelsen i Stockholms län
Österslumpen	Norrtälje	2045415	0188-02-107	Länsstyrelsen i Stockholms län
Malmsjön	Norrtälje, Österåker	2000631	0188-02-013	Länsstyrelsen i Stockholms län
Själbottna-Östra Lagnö	Norrtälje, Österåker	2001143	0188-02-033	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Björkviksmossens domänreservat	Nykvarn	2002737	0140-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bårsjön	Nykvarn, Södertälje	2002831	0181-02-016	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vackstaskogen	Nykvarn, Södertälje	2028209	0181-02-020	Länsstyrelsen i Stockholms län
Järflotta	Nynäshamn	2001144	0192-02-002	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Käringboda	Nynäshamn	2002735	0192-02-004	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Reveludden	Nynäshamn	2000618	0192-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rosenlundsskogen	Nynäshamn	2002830	0192-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Slätmosse - Borgberget	Nynäshamn	2005705	0192-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Österby	Nynäshamn	2005704	0192-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Korpberget	Salem, Södertälje	2000017	0181-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fysingen	Sigtuna	2000627	0191-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Laggatorp	Sigtuna	2001152	0191-02-007	Luftfartsverket
Torslunda	Sigtuna	2014890	0191-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Västerängsudd	Sigtuna	2000146	0191-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Åttesta	Sigtuna, Vallentuna	2030089	0115-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Östra Järvafältet	Sollentuna	2002740	0163-02-002	Sollentuna kommun
Ulriksdal	Solna	2001391	0184-02-002	Statens fastighetsverk
Eriksö	Södertälje	2000156	0181-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hamnskär	Södertälje	2049262	0181-02-025	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kålsö	Södertälje	2000160	0181-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skogstorp	Södertälje	2043487	0181-02-022	Länsstyrelsen i Stockholms län
Slessberget	Södertälje	2000418	0181-02-005	Svenska Kyrkan
Stora Alsjön	Södertälje	2013371	0181-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stora Envätterns domänreservat	Södertälje	2000013	0181-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullgarn	Södertälje	2002195	0181-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullgarn	Södertälje	2002027	0181-03-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vattgruvsmossens domänreservat	Södertälje	2000012	0181-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hammarberget	Tyresö	2000623	0138-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Täby prästgård	Täby	2041803	0160-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vallensjö	Upplands Väsby	2005578	0114-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rösaringsåsen	Upplands-Bro	2043863	0139-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stäketskogen	Upplands-Bro	2000162	0139-02-005	Upplands-Bro kommun
Svalgarn	Upplands-Bro	2000166	0139-02-006	Upplands-Bro kommun
Ådö-Lagnö	Upplands-Bro	2001154	0139-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Angarnssjöängen	Vallentuna	2001155	0115-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bromseby	Vallentuna	2002293	0115-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Trehörningsskogen	Vallentuna, Österåker	2000151	0117-02-008	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bogesundslandet	Vaxholm	2014800	0187-02-002	Statens Fastighetsverk
Björnö	Värmdö	2002728	0120-02-039	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Djupviken	Värmdö	2047203	0120-02-054	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grinda	Värmdö	2000152	0120-02-047	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Gällnö	Värmdö	2000887	0120-02-037	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Hjälmo-Lådna	Värmdö	2001108	0120-02-045	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Karklö	Värmdö	2046356	0120-02-052	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Korshamn	Värmdö	2002723	0120-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Domarudden	Österåker	2002196	0117-02-007	Österåkers kommun
Långviksträsk	Värmdö	2013546	0120-02-050	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Munkö	Värmdö	2002636	0120-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Möja Björndalen	Värmdö	2002300	0120-02-046	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Nämdö	Värmdö	2000955	0120-02-048	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Stickelsberg	Värmdö	2002730	0120-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storängsudd	Värmdö	2002732	0120-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Finnhamn	Österåker	2001102	0117-02-009	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Getholmen	Österåker	2047204	0117-02-012	Länsstyrelsen i Stockholms län



Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i	Dagens Nyheter	2020-06-24
	Svenska Dagbladet	2020-06-24
	Norrtele tidning	2020-06-24
	Länstidningen Södertälje	2020-06-24
	Nynäshamnsposten	2020-06-26

2021-05-12
M2020/01159

Miljödepartementet

Föreningen Skydda Skogen
c/o David van der Spoel
david.vanderspoel@skyddaskogen.se

Länsstyrelsen i Stockholms län

Överklagande av Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut om undantag från föreskrifter i 168 naturreservat i Stockholms län

Regeringens beslut

Regeringen ändrar Länsstyrelsens i Stockholms läns beslut den 16 juni 2020 i ärende 511-20118-2020 endast på så sätt att beslutet tidsbegränsas till att gälla längst t.o.m. den 12 maj 2026.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut på samma sätt som det överklagade beslutet kungjordes.

Ärendet

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 16 juni 2020 i ärende 511-20118-2020 om undantag från föreskrifterna i 168 naturreservat i Stockholms län. Beslutet finns i *bilagan*. Undantagen ger förvaltaren möjlighet att vidta sådana åtgärder som annars inte är tillåtna enligt föreskrifterna i syfte att begränsa spridning av granbarkborre och skador orsakade av granbarkborren m.fl. skadeinsekter för att skydda utpekade värden i reservaten.

Föreningen Skydda Skogen har överklagat beslutet. Föreningen yrkar att beslutet ska upphävas och anför i huvudsak följande.

Det är inte motiverat att vidta åtgärder för bekämpning av granbarkborre inom reservat då orsakerna till den generella spridningen av granbarkborre finns utanför reservaten. Åtgärderna som länsstyrelsen vill tillåta är inte effektiva och de kan medföra infångning av andra insekter.

Granbarkborren är en art som hör hemma i den svenska faunan. Den ökade förekomsten av granbarkborrar beror på många samverkande faktorer, bl.a. ett förändrat klimat och att skogsbruk bedrivs med monokulturer av gran. Bristen på död ved gör att granbarkborrens naturliga fiender bara finns i begränsat antal. Granbarkborren har en mycket positiv inverkan på den biologiska mångfalden och den är en nyckelart för många i dag sällsynta arter som tretåig hackspett. Det saknas belägg för att granbarkborre skulle kunna skada ekosystemet i naturliga skogar. Sannolikt är förekomsten av granbarkborre i reservat betydligt mindre än i kringliggande granplanteringar. Enligt Sveriges lantbruksuniversitet och Skogforsk påverkar inte angrepp av granbarkborre i skyddade områden barkborreutbrott i stort. Insektsfällor är inte effektiva mot spridning samtidigt som fällorna inte är selektiva för granbarkborre. I och med att många insekter minskar i antal ska inte gift få spridas i skogarna, allra minst i reservat. Endast riskträd, dvs. de träd som riskerar att inom kort falla omkull och orsaka skada på människor eller fastigheter ska få fällas, men ej forslas bort.

Sammantaget finns inga argument för att bekämpa granbarkborren i naturreservat utan andra mer omfattande åtgärder behöver vidtas. Klimatförändringarna är svåra att stoppa på kort sikt men både regeringen och länsstyrelserna har ett stort ansvar. Skogsbrukets granplantager (och likaså tallplantagerna i norra Sverige) behöver ersättas med blandskog där marken tillåter det och åtgärder för att återställa den biologiska mångfalden i skogarna genomförs genom skogsrestaurering.

Skälen för regeringens beslut

Orsakerna till spridningen av granbarkborre utanför naturreservaten kan vara flera men det är inte en del i regeringens prövning. I detta ärende prövar regeringen enbart om de åtgärder som undantas från förbud i befintliga reservatsföreskrifter behövs för att – förutom att kunna åtgärda s.k. riskträd – inom ett reservat förhindra omfattande skador som medför risk för att prioriterade bevarandevärden hotas och därmed och skulle motverka syftet med reservatet.

Föreskrifter för reservat får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken upphävas om det finns synnerliga skäl och om intrånget i naturvärdet kompenseras i skäligen utsträckning inom naturreservatet eller i något annat område. Nya föreskrifter ska beslutas om det behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens beslut om undantag kan i fråga om undantagens effekter

jämställas med ett sådant upphävande av skyddsföreskrifter som kräver synnerliga skäl.

Undantagen ger förvaltaren möjlighet att åtgärda riskträd och vidta åtgärder som syftar till att upprätthålla de bevarandevärden som naturreservatet är avsett att skydda. Regeringen delar länsstyrelsens bedömning. Spridning av granbarkborre inom de aktuella naturreservaten kan komma att ske i sådan utsträckning att det riskerar att leda till skador som kan motverka syftet med skyddet. Det finns synnerliga skäl för sådana föreskrifter om undantag som länsstyrelsen beslutat. Kunskapsläget och behovet kan dock komma att kompletteras över tid. I nuläget bör därför de införda undantagen inte permanentas.

De förändringar i reservatsföreskrifterna som länsstyrelsen beslutat bör begränsas i tid och endast gälla i fem år.

Kompensation är inte nödvändig i detta fall, då åtgärdernas syfte är att värna de naturvärden som respektive naturreservat syftar till att bevara och utveckla.

På regeringens vägnar



Per Bolund



Emma Sjöberg

Kopia till

Naturvårdsverket



Enheten för landskap och naturskydd

Enligt sändlista

Beslut om undantag från föreskrifterna för åtgärder mot riskträd och åtgärder i syfte att begränsa skador orsakade av angrepp från granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden i 168 naturreservat i Stockholms län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att införa följande undantag från föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken eller motsvarande lagrum i de naturreservat som framgår av bilaga 1.

Förvaltaren för naturreservatet eller den förvaltaren utser får, trots naturreservatets föreskrifter, utföra följande åtgärder:

- a) fälla eller kapa träd som utgör risk för skada på människor eller egendom, åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet,
- b) åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden genom barkning, rotkapning av vindfällda träd samt utplacering av fällor eller fångstvirke. Eventuellt fångstvirke får föras ut ur reservatet,
- c) fällning av gran som angripits av granbarkborre eller av annan art som utgör ett hot mot områdets kontinuitetsberoende naturvärden. Oskadliggörande av fällda träd som yngelplats för granbarkborre eller annan art. Träden lämnas inom naturreservatet.

Upplysning

Förvaltaren behöver medgivande från respektive fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till marken innan eventuella åtgärder i respektive naturreservat genomförs.

För de naturreservat som helt eller delvis ingår i Natura 2000-nätverket krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

BESLUTDatum
2020-06-16Beteckning
511-20118-2020**Skälen för Länsstyrelsens beslut*****Bakgrund***

Efter stormen Alfrida i januari 2019 och utvecklingen av angrepp av granbarkborre i södra Sverige och i länet har Länsstyrelsen sett ett behov av att i förvaltningen av naturreservat kunna utföra vissa begränsade åtgärder i syfte att säkerställa naturreservatens bevarandevärden. Bland annat åtgärder för att kunna fälla eller kapa riskträd som riskerar skada människa eller egendom och åtgärder för att minska risken för omfattande angrepp av i första hand granbarkborre som kan påverka reservatens värden negativt. Flertalet naturreservat har i föreskrifterna regleringar som inte möjliggör ens begränsade åtgärder mot riskträd eller granbarkborre. Stora utbrott av granbarkborre kan innebära risk för att syftet med skyddet inte kan nås. Behovet av undantag för sådana åtgärder har således framkommit i efterhand då de aktualiserats efter stormen Alfrida och utbredningen av granbarkborreangrepp i södra Sverige under de senaste åren.

Samråd

Länsstyrelsen har i ärendet samrått med Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket. Det ursprungliga förslaget till beslut om undantag omfattade även undantag mot invasiva främmande arter. Skogsstyrelsen har ej några synpunkter på Länsstyrelsens förslag till beslut. Naturvårdsverket menar att det vore att föredra om länsstyrelsen tar separata beslut avseende granbarkborreangrepp, invasiva främmande arter respektive riskträd. Naturvårdsverket anger vidare att situationen vad gäller angrepp av granbarkborre är allvarlig och att verket har förståelse för att länsstyrelsen därför i detta läge behöver agera snabbt. Naturvårdsverket kan dock inte bedöma lämpligheten av ett så omfattande beslut som länsstyrelsen föreslår eftersom det skulle kräva jämförelser med samtliga gällande beslut. Istället belyser Naturvårdsverket i sitt yttrande som vägledning till Länsstyrelsen de konsekvenser beslutsförslaget kan ha utifrån gällande lagstiftning och aktuell vägledning om hantering av granbarkborrar i skyddade områden. Verket anger bl.a. följande. Det optimala arbetssättet är att efter en analys av skäl och syfte i samtliga berörda naturreservat besluta om införande av nya föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken där de behövs för att tillgodose syftet. I akuta situationer kan dock samlingsbeslut om införande av undantag vara en väg att gå, och att söka dispens ett tredje alternativ. Naturvårdsverket bedömer att en förutsättning för att ta ett samlat beslut som rör flera naturreservatsbeslut är att länsstyrelsen i prövningen redogör för vilka överväganden länsstyrelsen har gjort i varje reservat. Vidare anger Naturvårdsverket att en nackdel med ett beslut om undantag är att det gäller för all framtid om det inte ändras, och behovet av levande gran respektive död ved kan variera över tid i ett enskilt reservat. Dock finns en möjlighet att tidsbegränsa undantag från föreskrifter, i detta fall exempelvis på fem år. Det kan vara en betydligt enklare lösning än att eventuellt vid ett senare tillfälle besluta om att avskaffa undantaget om det skulle visa sig behövas.

Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län är positiva till ett undantag som tydliggör att riskträd kan åtgärdas då de förvaltar många naturreservat som är välbesökta. De

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

anger vidare att de dock inte har ekonomiska möjligheter att genomföra aktiv bekämpning enligt de olika förslag som anges utan kommer att fälla riskträd efter hand som de dör och lämna kvar träden obearbetade om det inte kan tillsättas ekonomiska resurser utifrån.

Järfälla kommun föreslår att Molnsätra naturreservat ska läggas till och omfattas av länsstyrelsens beslut om undantag då det där förekommer den invasiva arten gul skunkkalla.

Länsstyrelsens bedömning

Efter genomfört samråd väljer Länsstyrelsen att dela upp besluten och i första hand gå vidare med ett beslut om undantag för att kunna åtgärda riskträd samt undantag för att kunna bekämpa angrepp av granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden vilket Länsstyrelsen ser som mest prioriterat.

Länsstyrelsen delar även Naturvårdsverkets uppfattning om att det hade varit lämpligare att besluta om nya föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken, i kombination med ett undantag. Därmed skulle markägaren också förpliktigas tåla föreslagna åtgärder. Länsstyrelsen väljer dock att i den akuta situation som råder i dagsläget införa ett undantag från föreskrifterna för de aktuella reservaten för att reservatsförvaltaren ska kunna genomföra åtgärder mot riskträd samt åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre vilket är angeläget. Detta för att kunna uppnå syftet med skyddet där kontinuitetsberoende naturvärden kan hotas genom storskaliga angrepp av granbarkborre. Detta kan behövas inte minst när stor risk för ökad populationstillväxt råder. Innan åtgärder utförs bör samråd ske med Skogsstyrelsen om så bedöms nödvändigt, för ett ställningstagande till åtgärdernas förutsättningar för att ge ett positivt resultat. Den prövning som Naturvårdsverket efterlyser inför detta beslut om undantag kommer att behöva göras inför ställningstagande av eventuella åtgärder vid respektive enskilt tillfälle, aktuell hotbild och förenlighet med syftet. Länsstyrelsens nu aktuella beslut om undantag innebär att förvaltaren har möjlighet att vidta åtgärder för att undvika negativ påverkan på syftet med skyddet, om hotet uppstår. Undantaget innebär ingen skyldighet att vidta åtgärder eller möjlighet att vidta åtgärder som inte har stöd i syftet med skyddet.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att det saknas tillräckliga skäl för att tidsbegränsa undantagen. Beslut om undantag kan ändras. Då undantagen endast innebär en möjlighet att vidta åtgärder och att undantagen endast gäller förvaltaren, som ansvarar för skötseln av det berörda naturreservatets långsiktiga vård, bedömer Länsstyrelsen att det saknas anledning att tidsbegränsa undantagen.

Efter samråd väljer Länsstyrelsen att inte ta med undantag för att kunna bekämpa invasiva främmande arter i detta beslut. Det innebär att Länsstyrelsen väljer att inte komplettera listan med Molnsätra naturreservat i enlighet med Järfälla kommuns förslag. Av reservatsbeslutet för Molnsätra framgår bland annat att det

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

råder tillståndsplikt för att avverka träd. Det finns således möjlighet att efter tillstånd avverka träd utöver vad som anges i skötselplanen om så erfordras.

Aktuella åtgärder**Riskträd**

Riskträd kan orsaka skada på människa eller egendom. För att riskträd i naturreservaten utmed vägar, markerade stigar, leder och intill byggnader och anläggningar, ska kunna fällas och kapas, finner Länsstyrelsen att det finns skäl att införa ett undantag för att kunna åtgärda sådana träd. De träd som fälls eller kapas ska som huvudregel lämnas kvar på plats i naturreservatet för att mulna ned. Vid behov oskadliggörs åtgärdade träd som yngelplats för granbarkborre eller art som kan hota prioriterade bevarandevärden.

Genom att införa ett undantag från reservatsföreskrifterna tydliggörs att riskträd kan åtgärdas. Detta ska ske inom ramen för ordinarie skötsel och förvaltning som genomförs för att vidmakthålla ett ändamålsenligt skydd och för att uppfylla syftet med naturreservaten. Länsstyrelsen gör bedömningen att undantaget inte innebär någon försvagning av skyddet i berörda reservat utan endast förtydligar att riskträd kan åtgärdas. De synnerliga skäl som krävs för undantaget i denna del, i enlighet med 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken, är därför uppfyllda.

Granbarkborre eller annan art som kan hota prioriterade bevarandevärden

Den torra sommaren 2018 orsakade en kraftig ökning av granbarkborrepopulationen i södra Sverige med ökade angrepp på gran som följd. Under år 2019 fördubblades angreppen av granbarkborre och problemen spred sig norrut i landet. Huvuddelen av angreppen sker i produktions-skogen men även skyddade områden påverkas. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket arbetar tillsammans med berörda länsstyrelser för att begränsa angreppen i våra skogar med formellt skydd. Vilka åtgärder som kan genomföras måste bedömas i varje enskilt fall och beror på vilka regler som gäller i varje enskilt område. I respektive regleringsbrev för år 2020 har myndigheterna fått i uppdrag som rör spridningen av granbarkborrar från skyddade områden. Att införa ett undantag från föreskrifterna för att reservatsförvaltaren ska kunna genomföra åtgärder i syfte att undvika eller begränsa storskaliga angrepp av granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden är angeläget. Detta för att kunna uppnå syftet med skyddet där kontinuitetsberoende naturvärden kan hotas av storskaliga angrepp av granbarkborre. Vilket kan behövas inte minst när stor risk för ökad populationstillväxt råder. Innan åtgärder utförs bör samråd ske med Skogsstyrelsen om så bedöms nödvändigt, för ett ställningstagande till åtgärdernas förutsättningar för att ge ett positivt resultat.

Genom att införa ett undantag för att vid behov kunna genomföra åtgärder kan viktiga kontinuitetsberoende naturvärden värnas och därmed syftet med skyddet. Om åtgärderna dessutom leder till att minska spridningen av granbarkborrar från

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

ett naturreservat till omgivande skogsmark är det positivt men åtgärder får inte vidtas om de riskerar att vara oförenliga med ett reservats syfte. Med ett undantag erhålls ett ändamålsenligt skydd och en grund för framtida skötsel och förvaltning som bidrar till att uppfylla syftet med naturreservaten. Länsstyrelsen gör bedömningen att det nya undantaget innebär ett lika starkt skydd som tidigare och att de synnerliga skälen för ändringen i denna del, i enlighet med 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken, därför är uppfyllda.

Undantag från föreskrifterna

De aktuella åtgärderna är sådana som avses utföras av förvaltaren eller den förvaltaren utser och regleras genom undantag från föreskrifterna som ska gälla i angivna naturreservat (se bilaga 1). Undantagen gäller föreskrifter beslutade med stöd av 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken eller motsvarande lagrum. Genom undantagen kan reservatens ändamålsenliga skydd bibehållas genom att åtgärder mot riskträd samt mot angrepp av granbarkborre (eller andra arter) kan genomföras. En grund för framtida skötsel och förvaltning möjliggörs som bidrar till att uppfylla syftet med berörda naturreservat.

Då undantagen inte innebär någon ytterligare inskränkning enligt 7 kap. 5 § tredje stycket miljöbalken krävs ingen remiss till berörda markägare och innehavare av särskild rätt till marken, enligt 24 § tredje stycket p 2 förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Länsstyrelsen bedömer att de undantagna åtgärderna i de nu aktuella befintliga reservaten inte bör regleras i föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken som förpliktelser för markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla intrång. Därigenom krävs inte heller att förslaget till beslut remitteras till markägare och innehavare av särskild rätt till marken innan beslut fattas, enligt 24 § tredje stycket p 3 förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Denna hantering har valts i syfte att påskynda processen så att förvaltaren ska kunna vidta åtgärder så snart som möjligt. Eftersom undantagen är utformade på så sätt att de inte regleras som förpliktelser för markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla intrång behöver förvaltaren därför få ett medgivande från respektive fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till marken innan eventuella åtgärder genomförs. Länsstyrelsen gör bedömningen att ett medgivande för åtgärder mot riskträd eller åtgärder som minskar risken för skador på prioriterade bevarandevärden i reservatet, till följd av angrepp av granbarkborre, kommer att kunna erhållas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 2.

Beslutet har fattats av landshövding Sven-Erik Österberg med enhetschef Annika Lindvall som föredragande. I den slutliga handläggningen har miljödirektör Göran Åström samt jurist Tina Stuube deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020**Kungörelse**

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling.

Bilagor

1 Naturreservat som omfattas av beslutet

2 Hur man överklagar

Sändlista

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Havs och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

Botkyrka kommun, medborgarcenter@botkyrka.se

Ekerö kommun, info@ekero.se

Haninge kommun, haningekommun@haninge.se

Järfälla kommun, kontakt@jarfalla.se

Lidingö kommun, lidingo.stad@lidingo.se

Nacka kommun, registrator@nacka.se

Norrtälje kommun, kontaktcenter@norrtalje.se

Nykvarns kommun, kundcenter@nykvarn.se

Nynäshamns kommun, kontaktcenter@nynashamn.se

Salems kommun, info@salem.se

Sigtuna kommun, kontaktcenter@sigtuna.se

Sollentuna kommun, kontaktcenter@sollentuna.se

Solna kommun, kontakt@solna.se

Södertälje kommun, kontaktcenter@sodertalje.se

Tyresö kommun, servicecenter@tyreso.se

Täby kommun, tabykommun@taby.se

Upplands Bro kommun, kommun@upplands-bro.se

Upplands Väsby kommun, vasbydirekt@upplandsvasby.se

Vallentuna kommun, kommun@vallentuna.se

Vaxholms kommun, kansliet@vaxholm.se

Värmdö kommun, varmdo.kommun@varmdo.se

Österåkers kommun, servicecenter@osteraker.se

BESLUT**Datum**
2020-06-16**Beteckning**
511-20118-2020

Kopia för kännedom till förvaltare för de reserat beslutet omfattar

Haninge kommun, haningekommun@haninge.se
Järfälla kommun, kontakt@jarfalla.se
Lidingö kommun, lidingo.stad@lidingo.se
Luftfartsverket, lfv@lfv.se
Norrtälje kommun, kontaktcenter@norrtalje.se
Norrtälje Naturvårdsstiftelse, norrtalje@naturvardsstiftelse.se
Skärgårdsstiftelsen, kansliet@skargardsstiftelsen.se
Sollentuna kommun, kontaktcenter@sollentuna.se
Statens Fastighetsverk, sfv@sfv.se
Stiftelsen Tyrestaskogen, info@tyresta.se
Stockholm vatten, stockholm.vatten@stockholmvatten.se
Svenska kyrkan att egendomsnämnden Strängnäs stift,
strangnas.stift@svenskakyrkan.se
Upplands Bro kommun, kommun@upplands-bro.se
Österåkers kommun, servicecenter@osteraker.se

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1 till beslut om undantag från föreskrifter med dnr 511-20118-2020 (5 sidor)

Följande naturreservat omfattas av beslut om undantag från föreskrifterna för åtgärder mot riskträd och åtgärder i syfte att begränsa skador orsakade av angrepp från granbarkborre och andra arter som kan hota prioriterade bevarandevärden i 168 naturreservat i Stockholms län.

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Brinkbäcken	Botkyrka	2000015	0127-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrnga	Botkyrka	2028869	0127-02-012	Länsstyrelsen i Stockholms län
Pålalmalm	Botkyrka	2000016	0127-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stora Uringe	Botkyrka	2042026	0127-02-014	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bornsjön	Botkyrka, Salem, Södertälje	2001390	0128-03-001	Stockholm Vatten AB
Adelsö-Sättra	Ekerö	2002816	0125-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Björkö	Ekerö	2000157	0125-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bonavik	Ekerö	2013363	0125-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Eldgarnsö	Ekerö	2000154	0125-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Husby	Ekerö	2000170	0125-02-008	Länsstyrelsen i Stockholms län
Huvududden	Ekerö	2000169	0125-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lövö	Ekerö	2024689	0125-02-011	Statens fastighetsverk
Väsby hage	Ekerö	2000155	0125-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fjärdlång	Haninge	2002299	0136-02-010	Skärgårdsstiftelsen resp. Haninge kom
Gullringskärrret	Haninge	2002724	0136-02-011	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gålö	Haninge	2001644	0136-02-002	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Kolartorp	Haninge	2026369	0136-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Nåttarö	Haninge	2014210	0136-02-017	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Sandemar	Haninge	2000007	0136-02-014	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skeppnan	Haninge	2026489	0136-02-015	Länsstyrelsen i Stockholms län
Sundby	Haninge	2002298	0136-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Svartsjön	Haninge	2026490	0136-02-016	Länsstyrelsen i Stockholms län
Utö	Haninge	2002296	0136-02-008	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Ålö-Rånö	Haninge	2014211	0136-02-018	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Häringe-Hammersta	Haninge, Nynäshamn	2000143	0136-02-013	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Tyresta	Haninge, Tyresö	2001110	0136-02-012	Stiftelsen Tyrestaskogen
Ekoberget	Nacka	2002726	0182-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Västra Järnafältet	Järfälla	2002198	0123-02-001	Järfälla kommun
Fifång	Södertälje	2002734	0181-02-011	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kappsta	Lidingö	2001388	0186-03-002	Lidingö kommun
Arholma-Idö	Norrtälje	2000846	0188-02-034	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Arsläjan	Norrtälje	2002818	0188-02-056	Länsstyrelsen i Stockholms län
Aspdalssjön	Norrtälje	2000844	0188-02-042	Länsstyrelsen i Stockholms län
Barnens Ö	Norrtälje	2042406	0188-02-091	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bellberget	Norrtälje	2043707	0188-02-100	Länsstyrelsen i Stockholms län
Björinge	Norrtälje	2000147	0188-02-048	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Blågårdsmossen	Norrtälje	2041049	0188-02-089	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bokullen	Norrtälje	2041333	0188-02-087	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borgskogen	Norrtälje	2000009	0188-02-040	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borntorp	Norrtälje	2000150	0188-02-050	Länsstyrelsen i Stockholms län
Borudan - Pellemossen	Norrtälje	2045418	0188-02-109	Länsstyrelsen i Stockholms län
Broby	Norrtälje	2028949	0188-02-072	Länsstyrelsen i Stockholms län
Brännström	Norrtälje	2020026	0188-02-081	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bränntorpet	Norrtälje	2014207	0188-02-078	Länsstyrelsen i Stockholms län
Edebo-Sättra utskog	Norrtälje	2005587	0188-02-066	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ersmossen	Norrtälje	2050368	0188-02-116	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fiskarudden	Norrtälje	2000632	0188-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fäberget	Norrtälje	2050366	0188-02-119	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gammalbyberg	Norrtälje	2046836	0188-02-114	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gillberga	Norrtälje	2014284	0188-02-085	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gisslingö	Norrtälje	2043653	0188-02-098	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grendalen	Norrtälje	2045417	0188-02-105	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grevinnans rå	Norrtälje	2046152	0188-02-103	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grundsjömosarna	Norrtälje	2000834	0188-02-051	Länsstyrelsen i Stockholms län
Gullunge	Norrtälje	2014248	0188-02-077	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hammaren	Norrtälje	2028909	0188-02-084	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hasselhorn	Norrtälje	2025889	0188-02-093	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hummelberget	Norrtälje	2005592	0188-02-063	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hundsjön	Norrtälje	2045648	0188-02-104	Länsstyrelsen i Stockholms län
Häverö prästäng	Norrtälje	2000164	0188-02-017	Länsstyrelsen i Stockholms län
Häverö-Bergby	Norrtälje	2000161	0188-02-036	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hökmossen	Norrtälje	2049661	0188-02-117	Länsstyrelsen i Stockholms län
Igelsjön	Norrtälje	2005579	0188-02-049	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kamsmosskogen	Norrtälje	2013395	0188-02-074	Länsstyrelsen i Stockholms län
Karlsdalsmossen	Norrtälje	2000628	0188-02-043	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kasberget	Norrtälje	2051678	0188-02-115	Länsstyrelsen i Stockholms län
Klovsten	Norrtälje	2045419	0188-02-110	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kornamossen	Norrtälje	2005580	0188-02-069	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kråkmyren	Norrtälje	2045420	0188-02-111	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ladudden	Norrtälje	2046759	0188-02-112	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ladängssjön	Norrtälje	2031250	0188-02-086	Länsstyrelsen i Stockholms län
Landsboda	Norrtälje	2043888	0188-02-099	Länsstyrelsen i Stockholms län
Larudan	Norrtälje	2045728	0188-02-102	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lidö	Norrtälje	2000879	0188-02-037	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Liss-Mårdsjöskogen	Norrtälje	2005586	0188-02-068	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lohärad-Svartkärret	Norrtälje	2014538	0188-02-071	Länsstyrelsen i Stockholms län
Lövdalsskogen	Norrtälje	2002920	0188-02-061	Länsstyrelsen i Stockholms län
Markdal	Norrtälje	2042147	0188-02-095	Länsstyrelsen i Stockholms län
Marum	Norrtälje	2000847	0188-02-028	Norrtälje Naturvårdsstiftelse
Mornäsan	Norrtälje	2005594	0188-02-064	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Myrbacken	Norrtälje	2046794	0188-02-113	Länsstyrelsen i Stockholms län
Mårdsjön	Norrtälje	2027609	0188-02-079	Länsstyrelsen i Stockholms län
Måsjön-Borudamyren	Norrtälje	2000832	0188-02-053	Länsstyrelsen i Stockholms län
Linkudden	Norrtälje	2000831	0188-02-009	Norrtälje kommun
Mörtsjöskogen	Norrtälje	2002819	0188-02-059	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrhenninge	Norrtälje	2014215	0188-02-075	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrskogen	Norrtälje	2014292	0188-02-070	Länsstyrelsen i Stockholms län
Norrängsskogen	Norrtälje	2042827	0188-02-088	Länsstyrelsen i Stockholms län
Oxön	Norrtälje	2042767	0188-02-094	Länsstyrelsen i Stockholms län
Riddersholm	Norrtälje	2000880	0188-02-046	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Rimsjöskogen	Norrtälje	2000629	0188-02-041	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rotholma	Norrtälje	2042994	0188-02-097	Länsstyrelsen i Stockholms län
Råda	Norrtälje	2000159	0188-02-029	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rörvik	Norrtälje	2000165	0188-02-035	Norrtälje kommun
Singö-Söderby	Norrtälje	2043266	0188-02-096	Länsstyrelsen i Stockholms län
Smedsmoraskogen	Norrtälje	2005706	0188-02-065	Länsstyrelsen i Stockholms län
Småbodarna	Norrtälje	2045414	0188-02-108	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storanden	Norrtälje	2014216	0188-02-076	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storlaven	Norrtälje	2042247	0188-02-090	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stortjärnan	Norrtälje	2045731	0188-02-101	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storvikaren	Norrtälje	2014544	0188-02-080	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storängen	Norrtälje	2000633	0188-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skevik	Värmdö	2002731	0120-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ströja	Norrtälje	2000835	0188-02-052	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tre backar	Norrtälje	2042586	0188-02-092	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullviksbäcken	Norrtälje	2000881	0188-02-038	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vattmoraberget	Norrtälje	2043007	0188-02-062	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vickelsjön	Norrtälje	2000882	0188-02-047	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vågsjön	Norrtälje	2002759	0188-02-060	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ålandet	Norrtälje	2043738	0188-02-118	Länsstyrelsen i Stockholms län
Ön-Bokulludden	Norrtälje	2002833	0188-02-058	Länsstyrelsen i Stockholms län
Österslumpen	Norrtälje	2045415	0188-02-107	Länsstyrelsen i Stockholms län
Malmsjön	Norrtälje, Österåker	2000631	0188-02-013	Länsstyrelsen i Stockholms län
Själbottna-Östra Lagnö	Norrtälje, Österåker	2001143	0188-02-033	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Björkviksmossens domänreservat	Nykvarn	2002737	0140-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bårsjön	Nykvarn, Södertälje	2002831	0181-02-016	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vackstaskogen	Nykvarn, Södertälje	2028209	0181-02-020	Länsstyrelsen i Stockholms län
Järflotta	Nynäshamn	2001144	0192-02-002	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Käringboda	Nynäshamn	2002735	0192-02-004	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Reveludden	Nynäshamn	2000618	0192-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rosenlundsskogen	Nynäshamn	2002830	0192-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Slätmosse - Borgberget	Nynäshamn	2005705	0192-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Österby	Nynäshamn	2005704	0192-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Korpberget	Salem, Södertälje	2000017	0181-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Fysingen	Sigtuna	2000627	0191-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Laggatorp	Sigtuna	2001152	0191-02-007	Luftfartsverket
Torslunda	Sigtuna	2014890	0191-02-010	Länsstyrelsen i Stockholms län
Västerängsudd	Sigtuna	2000146	0191-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Åttesta	Sigtuna, Vallentuna	2030089	0115-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Östra Järvafältet	Sollentuna	2002740	0163-02-002	Sollentuna kommun
Ulriksdal	Solna	2001391	0184-02-002	Statens fastighetsverk
Eriksö	Södertälje	2000156	0181-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hamnskär	Södertälje	2049262	0181-02-025	Länsstyrelsen i Stockholms län
Kålsö	Södertälje	2000160	0181-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Skogstorp	Södertälje	2043487	0181-02-022	Länsstyrelsen i Stockholms län
Slessberget	Södertälje	2000418	0181-02-005	Svenska Kyrkan
Stora Alsjön	Södertälje	2013371	0181-02-019	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stora Envätterns domänreservat	Södertälje	2000013	0181-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullgarn	Södertälje	2002195	0181-02-003	Länsstyrelsen i Stockholms län
Tullgarn	Södertälje	2002027	0181-03-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vattgruvs mossens domänreservat	Södertälje	2000012	0181-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Hammarberget	Tyresö	2000623	0138-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Täby prästgård	Täby	2041803	0160-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Vallensjö	Upplands Väsby	2005578	0114-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Rösaringsåsen	Upplands-Bro	2043863	0139-02-009	Länsstyrelsen i Stockholms län
Stäketskogen	Upplands-Bro	2000162	0139-02-005	Upplands-Bro kommun
Svalgarn	Upplands-Bro	2000166	0139-02-006	Upplands-Bro kommun
Ådö-Lagnö	Upplands-Bro	2001154	0139-02-004	Länsstyrelsen i Stockholms län
Angarnssjöängen	Vallentuna	2001155	0115-02-002	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bromseby	Vallentuna	2002293	0115-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Trehörningsskogen	Vallentuna, Österåker	2000151	0117-02-008	Länsstyrelsen i Stockholms län
Bogesundslandet	Vaxholm	2014800	0187-02-002	Statens Fastighetsverk
Björnö	Värmdö	2002728	0120-02-039	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Djupviken	Värmdö	2047203	0120-02-054	Länsstyrelsen i Stockholms län
Grinda	Värmdö	2000152	0120-02-047	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Gällnö	Värmdö	2000887	0120-02-037	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Hjälmö-Lådna	Värmdö	2001108	0120-02-045	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Karklö	Värmdö	2046356	0120-02-052	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Korshamn	Värmdö	2002723	0120-02-006	Länsstyrelsen i Stockholms län
Domarudden	Österåker	2002196	0117-02-007	Österåkers kommun
Långviksträsk	Värmdö	2013546	0120-02-050	Länsstyrelsen i Stockholms län

Namn	Kommun/-er	Naturvårdsregister ID	Dossiernr	Förvaltare
Munkö	Värmdö	2002636	0120-02-005	Länsstyrelsen i Stockholms län
Möja Björndalen	Värmdö	2002300	0120-02-046	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Nämdö	Värmdö	2000955	0120-02-048	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Stickelsberg	Värmdö	2002730	0120-02-007	Länsstyrelsen i Stockholms län
Storängsudd	Värmdö	2002732	0120-02-001	Länsstyrelsen i Stockholms län
Finnhamn	Österåker	2001102	0117-02-009	Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län
Getholmen	Österåker	2047204	0117-02-012	Länsstyrelsen i Stockholms län



Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning***, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

* Införd i	Dagens Nyheter	2020-06-24
	Svenska Dagbladet	2020-06-24
	Norrtele tidning	2020-06-24
	Länstidningen Södertälje	2020-06-24
	Nynäshamnsposten	2020-06-26